პროლეტარიატის ყველის ქვეყნისა, მეერთდეთ!

ქართველი პროლეტარი

ფასი 10,000 მან.

პროვინციაში 12,000 მან.

№ 180 სამშაბათი, 8 აგვისტო 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი

ტფილისი. ფოსტა-ტელეგრაფის ადმინისტრაციის ნებართვა № 1. ... ტფილისი, ... 1922 წ.

რედაქცია: ტბილისი, კრუზენშტერნის ქ. № 4.

მთავარი კანტორა: ტბილისი, რუსთაველის ქუჩ., № 24 (II სართული).

რედაქციის მიღება საქმისათვის ყოველდღე გარდა კვირა უქმეებისა დილის 9—2 ს. ტელეფონები: სარედაქციო კოლეგ. № 14—76 მდივნის № 19 საერ. №

ხელის მოწერის თვიური ფასი შემდეგია: პარტიულ ორგანიზაციებისა და პროფკავშირებისათვის მიტანით: ქალაქში—140 ათასი მანეთი, პროვინციაში—180 ათ. მ. ყველა დანარჩენ ხელის მომწერთათვის ფ ტ ნით: ქალაქში 200 ათ, მ. პროვინციაში 240 ათასი ა. განცხადებ—10 ათ. ... ნომპარელის სტრიქონი. სამგლოვიარო განცხადება 800 ათასი მ. ტელეფონის № კანტორისა № 6—48.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

№ 180 სამშაბათი, 8 აგვისტო 1922 წ. ქართველ-დღიური გაზეთი სამშაბათი, 8 აგვისტო 1922 წ. № 180

შინაური ძალებით

საერთაშორისო კონფერენციებმა გენუაში და ჰაგაში დღის სინათლეზე გამოიტანეს ჭეშმარიტი ზრახვები იმპერიალისტური მტაცებლების. მათ მოიკურვეს, ბრძოლის ველზე გამარჯვებული ქვეყნისთვის თავზე მოეხვიათ პირობები, რომელსაც უკარნახებენ ჩვენულებრივ დამარცხებულებს. ასეთ საქციელზე მათ აძლევდა, მათი აზრით, ნებას რუსეთის შინაური მდგომარეობა, მთელი მეურნეობის დარღვევა და ამ ფაქტით გამწვავებული და გართულებული შედეგები სტიქიური უბედურების, რომლის მხვერპლი შეიქნენ სოფლის მშრომელთა მილიონები ოდესაც მოსავლიან გუბერნიებში. ამნაირათ ის, რაც მათ ვერ მოახერხეს სამხედრი კამპანიის შედეგათ, მათ მოიწადინეს ერთი შეხვედრით და დიპლომატიური მოლაპარაკებებით გაეკეთებიათ. ლიკვიდაცია ოქტომბრის რევოლიუციის მონაპოვართა შორის ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანის, კერძო საკუთრების დენაციონალიზაცია, ეს იყო ერთი უმთავრესი საკითხი, რომელზეც დაიშალა ევროპის „ალმ დგენელი“ მუშაობა იმპერიალისტებისა, ცდა სამარცხვინო დამარცხებით დათავდა. იმედი, რომელიც ასულდგმულებდა ამ ვეტერანებს თავის მეწყრალებებში, თანდათან დადნა. შინაური გართულებაც (სიმშილი, მეურნეობის ნგრევა ტ სხვ.), რომელსაც აწარიშენიელებდნენ მუდამ ჩვენი მტრები, არც ისე გარეგუვალი ტ დაუძლეველი აღმოჩნდა, როგორც ეს მათ ეგონათ მათ არა სისრულით, არა ყოველმხრივ შეაფასეს გამძლეობითი ძალა ფედერაციის. წინააღმდეგობა, რომელიც გაუწია მათ ჩვენმა დელეგაციამ ორივე კონფერენციაზე, აშკარა მაჩვენებელი შეიქნა ბურჟუაზიისათვის, რეპუბლიკის შინაური ძალის სიმტკიცისა და ხელისუფლების პოლიტიკური ნებისყოფისა. დღეს დღეობით მდგომარეობა არსებითად ძველია, ე. ი. როგორც იყო ორივე კონფერენციამდე. ფედერაცია რჩება ჯერ-ჯერობით კიდევ მინდობილი საკუთარ ძალებზე, შინაურ რესურსებზე. მას აქეთ, რაც რუსეთ-ევროპის ურთიერთობის აღდგენის საკითხი დამარცხდა ამ სახით, აზრი ამუშავდა იმ მიმართულებით, რომ აეცილებელია მთელი ენერგიის დატრიალება შინაურ შესაძლებლობათა გამოსაყენებლათ, რომ ყურადღების ცენტრი, რომელიც უკანასკნელ თვეებში გადახრილი იყო გარეშე საშუალებათა გამოსაძებნათ, კვლავ უნდა გადმოტანილ იქნას შინაურ ძალებზე, საკუთარ უნარიანობაზედ. ამ აზრს შეიცავს რეზოლიუცია, რომელიც მიიღო კომპარტიის სრულიათ რუსეთის კონფერენციამ ანხ. სოკოლნიკოვისა და რადეკის მოხსენებების გამო რუსეთის საერთაშორისო მდგომარეობის საკითხზე.

რეზოლიუცია მოუწოდებს პარტიას მოახმაროს მთელი ძალები და ენერგია სახალხო მეურნეობის საკითხების გადაჭრას, მუშათა კლასის დაკმაყოფილებას და რესპუბლიკის თავდაცვის საქმის უზრუნველყოფას.

მიმდინარე სამეურნეო წლის პირობებში, რომელიც საერთო აზრით თავდება სრულიად დამაკმაყოფილებელი მოსავლით, კონფერენციის მიერ დასახული მიზანი არ არის უქმი ფანტაზიის ნაყოფი, არამედ ის სრულიად წარმოსადგენია რეალური შესაძლებლობის ფარგლებში. ბრძოლა და მუშაობა შინაური ძალებით და ამ საშუალებით მშრომელთა სახელმწიფოს გამაგრება, რომ უფრო შეუპოვრათ გამოვიდეს ის ყოველ მოსალოდნელ მოლაპარაკების დროს მომავალშიაც უცხოეთის ბურჟუაზიის წინააღმდეგ. ეს არის უმთავრესი აზრი კონფერენციების მუშაობიდან მიღებული გამოცდილების და ამითვე მიმართავს პარტიული კონფერენცია მთელ პარტიას და ხელისუფლებას. ამ გზით ვიღებთ გამარჯვებისკენ.

გერმანიის ამბები

გერმანია კვლავ იპყრობს საყოველთაო ყურადღებას. ამ ჟამად ჩვენ მხედველობაში გვაქვს არა შინაური მდგომარეობის გართულება, რომელიც შეექნა გერმანიაში მონარქისტების უკანასკნელ გამოსვლებთან დაკავშირებით. მართალია, ეს კრიზისი ჯერაც არ დამთავრებულა. პოზიცია ბავარიის, რომელიც მონარქული კონტრ-რევოლიუციის ბუდეს წარმოადგენს და რომელიც ურჩობას უწევს ცენტრალურ მთავრობას „რესპუბლიკის დაცვის კანონის“ გატარებაში, მეორე მხრივ ორეფეული და მოღალატური პოლიტიკა ბერლინის მთავრობის და შემთანხმებელ სოციალისტების, შემდეგ მუშათა საგრძნობი ნაწილის აშკარა რევოლიუციონური განწყობილება ქმნიან ისეთ მდგომარეობას, რომელიც მრავალ შესაძლებლობას და დიდძალ ასაფეთქებელ მასალას შეიცავს.

სოციალურ ძალთა გაალმასებულ ბრძოლას გერმანიაში ზედ ერთვის ამ უკანასკნელის საერთაშორისო მდგომარეობის გართულებაც.

როგორც ვიცით, გერმანიამ ამ დღეებში უნდა გადაიხადოს მოკავშირეთა სასარგებლოდ მორიგი ნაწილი კონტრიბუციის, რომელიც დაკისრებული აქვს მას ვერსალის ხელშეკრულებით. პუანკარემ ულტიმატუმით მიმართა გერმანიას ამ გადასახადის თავის დროზე შეუანი მოთხოვნით წინააღმდეგ შემთხვევაში ემუქრება რეპრესიული ზომებით.

საპასუხო ნოტაში გერმანიის მთავრობა აცხადებს, რომ ის, როგორც ყოველთვის, მზად არის შეასრულოს თავისი ვალდებულებანი ფინანსიურ და ეკონომიურ შესაძლებლობათა ფარგლებში, მაგრამ მიუთითებს გერმანიის კრიტიკულ მდგომარეობაზე. ნოტაში გამოთქმულია რწმენა, რომ საფრანგეთი ნაადრევად არ მიიღებს რაიმე ზომებს, სანამ არ გამოარკვევს გერმანიის ფინანსიურ მდგომარეობას. არსებითად კი გერმანიის პასუხი იმ აზრს შეიცავს, რომ ევროპაში მან აიწია 540 მარკამდე, ამ შეცირებულ ჯამის, 720 მილიონ ოქროს მარკა უდრის სულ მცირე 80 მილიარდ ქაღალდის მარკას.

მარკის კურსის ასეთმა გაიაფებამ უძლიერესი გავლენა მოახდინა გერმანიის მთელ სამეურნეო ცხოვრებაზე. მუშაობა ფაბრიკა-ქარხნებში ფერხდება და ჩერდება. ცხოვრება დღითი დღე ძვირდება, რაც მუშათა მასებში დიდ აღელვებას იწვევს, მეორე მხრივ გერმანელ ფულის სიაფის გამო, ამ ქვეყანას შემოესივნენ ყველა მხრიდან უცხო, უფრო მაღალ ვალიუტის მქონე სპეკულიანტები, რომელნიც ჩალის ფასად ყიდულობენ ყველაფერ შესაძლებელს და ეზიდებიან გერმანიიდან

გერმანიის ხალხი უკიდურეს სიღატაკეში ვარდება. ქვეყანა სრული კატასტროფის წინაშე დგას.

და ასეთ პირობებში აღნიშნულ კონტრიბუციის გადახდა ხომ სრული ჩამოხჩობა იქნებოდა ისედაც გაძვალტყავებული გერმანიისა.

მაგრამ ასეთი დაუძლურება გერმანიისა არ შედის სხვა სახელმწიფოების ენტერესებში. ინგლისი, რომელიც დაინტერესებულია გერმანიის აღორძინებაში, როგორც მისი ნაწარმოების გამსაღებლის, მოითხოვს გერმანიის ვალების გადასინჯვას, ვიდის გაგრძელებას და ნაწილისაგან ხელის აღებასაც. წინააღმდეგ შემთხვევაში ინგლისი მოითხოვს საფრანგეთისაგან მის ვალის 584 მილიონ გირვანქა სტერლინგის გადახდას.

მაგრამ საფრანგეთს მარტოს ვალი არა მარტო ინგლისის, არამედ სხვებისაც: ამერიკის 2 950 800 000 დოლარი, იაპონიის 133 მილ. იენი და სხვ.

ამიტომაა, რომ საფრანგეთი ასე დაჟინებით მოითხოვს გერმანიისაგან კონტრიბუციას. იგი აწესებს კონტროლს გერმანიის ფინანსებზე, იგი ცდილობს დაამტკიცოს, რომ თვით გერმანია დამნაშავეა ასეთ ფინანსიურ კრიზისში, რომ მას გააქს საზღვარგარეთ დიდძალი უცხოელი ვალიუტა, რათა არ შეასრულოს თავის ვალდებულება საფრანგეთის წინაშე, და ამ გვარად ქმნის ნადავლს, რათა ძალას მიმართოს გერმანიის წინააღმდეგ.

ამნაირად ურთიერთი დამოკიდებულება საფრანგეთ გერმანიისა ულრეესად გამწვავებულია. ამასთან ვერსალის ხელშეკრულების საკითხში საფრანგეთი თითქმის განმარტოებულია, ინგლისი, ამერიკაც ამ ხელშეკრულების ეკონომიურ ნაწილის შეცვლას მოითხოვენ.

საეჭვოა, ასეთ პირობებში საფრანგეთმა საკუთარი პასუხისმგებლობით გაბედოს იარაღისათვის მიმართვა გერმანიის წინააღმდეგ.

მაგრამ რანაირიც არ უნდა იყოს საფრანგეთის ეხლანდელი ნაბიჯები, ერთი კი ცხადია: არ შეიძლება ბევრ ხანს გაგრძელდეს ის მძიმე მდგომარეობა, რომელიც შექმნილია ვერსალის ხელშეკრულებით. ევროპის მშვიდობიანობა და ეკონომიური აღორძინება წარმოუდგენელია, სანამ ასეთი ავზაკური ხელშეკრულება იქნება ძალაში.

მაგრამ ამ „ზავის“ და სხვა ასეთი მტაცებლური ხასიათის აკტების გაბათილება შეუძლებელია, სანამ არსებობს, პუნკარეს საფრანგეთი, სანამ არსებობს მისი მონა მარჩელი გერმანიის ბურჟუაზიული მთავრობა, სანამ არსებობს საერთოდ ბურჟუაზიული მსოფლიო.

გერმანიის მუშათა კლასი, რომელსაც აწვება ვერსალის მთელი სიმძიმე, ეჭვი არ არის, ბოლოს და ბოლოს ვერ აიტანს ამოდენა ძალადობას. იგი დღეს თუ ხვალ აღდგებს ხელში იარაღს, რათა დაამხოს თავის ქვეყნის მოღალატური მთავრობა, ამასთან ქაღალდის ნაგლეჯად აქციოს ვერსალის „ზავიც“. ამ ბრძოლაში მას დაეხმარება საფრანგეთის და სხვა ქვეყნების რევოლიუციონური პროლეტარიატი, რომელიც, მიუხედავად ბ. ვანდერველდეს მოთხოვნისა დაცულ იქნას ვერსალის ხელშეკრულება „საფრანგეთის და ბელგიის მუშების სასარგებლოდ“ შეიგნებს ყველა ქვეყნის მუშათა კლასის საერთო ინტერესებს და განიმტკიცებს სოლიდარობის გრძნობით გერმანიის მუშათა კლასისადმი.

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

კომპარტიის სრულიად რუსეთის კონფერენცია

მოსკოვი, 6 აგვისტო (რადიო). პრეზიდიუმის არჩევნების შემდეგ კონფერენცია ამტკიცებს შემდეგ დღიურ წესრიგს:

1. საერთაშორისო პოლიტიკის საკითხები, 2. პარტიის მუშაობა კოოპერაციაში, 3 პროფკავშირებში ახალ საფუძვლებზე მუშაობის შედეგები, 4. პარტიული აგიტაცია პროპაგანდის მოიგი ამოცანები, 5 პარტიული საორგანიზაციო ამოცანები და 6. კომინტერნის კონგრესი მოწვევა.

ანხ. სოკოლნიკოვის მოხსენება

საბჭოთა რესპუბლიკის საერთაშორისო მდგომარეობის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ანხ. სოკოლნიკოვი. „ჰაგის კონფერენცია, ამბობს სოკოლნიკოვი, წარმოდგენდა პირდაპირ გენუის კონფერენციის გაგრძელებას, ჩვენი მოწინააღმდეგენი მოელოდნენ საბჭოთა რუსეთისაგან დიდ დათმობას და ფიქრობდენ, რომ ჰაგაში საბჭოთა დელეგაცია კაპიტულაციაზე წავიდოდა. მაგრამ საბჭოთა დელეგაცია არ წავიდა ამ გზით. მას ქონდა თავისი მთავრობის გარკვეული დირექტივები და ჰოლანდის მტკიცედ იცავდა მას. პირველ შეხვედვით გენუამ და ჰაგამ თითქოს არ მოგვცა არავითარი შედეგები, მაგრამ გენუა და ჰაგა საბჭოთა რუსეთისათვის უეჭველად წარმოადგენენ ნაბიჯს წინ გადადგმას. ორივე ეს კონფერენცია წარმოადგენს ეტაპს საბჭოთა მთავრობის მიერ თავისი ცნობის ფაქტიურად მოხდენისაკენ ისეთი მთავრობის, რომელიც არის ერთადერთი დაკანონიერი მთავრობა რუსეთისა. გენუა ტ ჰაგა აყენენ ლორიკური შედეგები ინტერვენციონისტულ პოლიტიკის მარცხსა ევროპის ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებ თვით დაინტერესენ რუსეთის ეკონომიური აზოლაციის შეჩერებაში. საბჭოთა რუსეთი, როგორც დამოუკიდებელი რესპუბლიკა ხდება ევროპის ერთერთ უძლიერეს პოლიტიკურ ძალად. გენუასა და ჰაგაში შესაძლებელი იქნებოდა შეთანხმების მიღწევა, თუ ჩვენ უფრო მეტს დაუთმობდით ბურჟუაზიულ სახელმწიფოებს. ამ მთავრობათა ძირითადი მოთხოვნილება იყო უცხოელებისათვის კერძო საკუთრების დაბრუნება ეს კარდინალური პუნქტი იყო. ჩვენი დელეგაცია კატეგორიულად აცხადებდა, რომ ამ ქონების, პროლეტარული რევოლიუციის მიერ სახელმწიფოს საკუთრებად გამოცხადებულს, ჩვენ არავის დაუთმობთ. სამოქალაქო ომით ჩვენ შენარჩენთ უფლება ამ ქონებაზე ნაციონალიზაციისა. საბჭოთა დელეგაცია ჰაგაში ფიქრობდა, რომ თუ ჩვენი საკრედიტო პროგრამა სამი მილიარდ 200 მილიონი მანეთისა განხორციელებული იქნებოდა, მაშ ნ გლეხებისა და მუშების ინტერესებისათვის ჩვენ შეგვეძლო დათმობაზე წასვლა უკვეთ. მაგრამ მოწინააღმდეგე ხბარე საერთო ევროპიულ ენტერესებს კი არ იცავდა, არამედ მხოლოდ მესაკუთრეთა გარკვეულ ჯგუფის ინტერესებს. საფრანგეთის მხრივ კონფერენციაზე იყო ალფანი, რომელიც არის საფრანგეთის მთავარ კონფერენციაზე იყო ალფანი, რომელიც არის საფრანგეთის მთავარ კონფერენციაზე იყო ალფანი, რომელიც არის საფრანგეთის მთავარ კერძო საკუთრების დამცველ ბიურის თავმჯდომარე. დანიის ყავდა წარმომადგენლად ანდერსენი, რომელიც არის რუსეთში დანიის პროტექციების დამცველი საზოგადოების თავმჯდომარე დანარჩენ სახელმწიფოებსაც ასეთი მესაკუთრენი ყავდათ წარმომადგენლად.

შემდეგ სოკოლნიკოვი ახასიათებს ევროპის მძიმე მდგომარეობას, რომელიც სავსებით ჩაფლულია შინაურ განხეთქილებაში. იგი ამბობს: „ევროპის ქვეყნებზე არ სწარმოებს სროლა, მაგრამ დღეს ბერლინში კლავენ რატენაუს, ხოლო ხვალ კი ლონდონში ვიღლინს. ფინანსიური კრიზისი მწვავდება და ამასთან ერთად მწვავდება პოლიტიკური მეგომარეობაც. თუ არ იქნება საერთო შეთანხმება, მაშინ უეჭველად მოხდება ცალკე სახელმწიფოთა ჩვენთან შეთანხმება. ჩვენმა საკრედიტო პროგრამამ თავზარდაცემა გვლენა მოახდინა ჰაგაში. თუმცა ევროპის ბრესაც ადიარებდა იმას, რომ მილიარდი მანეთი ტრანსპორტის ასალორძინებლად უმნიშვნელო თანხა არის. კრედიტების შესახებ, ჩვენ ბოლოს და ბოლოს ვგეპასუხეს, რომ არც ერთ მთავრობას არა აქვს თავის განკარგულებაში კრედიტები. და შესაძლებელია მხოლოდ ლაპარაკი კერძო კაპიტალისტების კრედიტების შესახებ. მთავრობებს ეხლა ჩვენთვის საერთაშორისო სესხის მოცემა არ შეუძლიათ, შეთანხმების მისაღწევად ჩვენ უნდა უნდა დავამტკიცოთ, რომ ჩვენ კაპიტულიაციას არ ვახდენთ, არამედ სულ წინააღმდეგ ნაბ ჯგისა ვდგამთ —უფრო ვძლიერდებით. ჩვენი მუშაობის ცენტრია ამ ჟამად, შინაგანი გაძლიერება და სიმტკიცე; რომელსაც ხელს უწყობს კარგი მოსავალი. რადისაც ჩვენ გავძლიერდებით ჩვენ შეძლებთ სულ სხვა ენით ლაპარაკს.

მაშინ თვითეული ცალკე შეთანხმება მოგვცემს ჩვენ ნაყოფიერების მაქსიმუმს, დათმობათა მინიმუმის დროს.

ამხ. რადეკის თანამოხსენება

თანამოხსენებით გამოდის ამხ. რადეკი, რომელიც ჩერდება მოლაპარაკებათა პრინციპიალურ მნიშვნელობაზე. იგი აღნიშნავს საერთაშორისო მაშტაბით გადატეხს, რომელიც გამოიხატა რუსეთისა და გერმანიის მიწვევაში. ეს გადატეხა არის ცდა ევროპის დაშლა-ნგრევის შეჩერებისა, რომელიც შედეგია ომისა და ვერსალის ხელშეკრულებისა. გენუამ და ჰაგამ დაავნახეს აშკარა მარცხი ბურჟუაზიის ნაციონალისტური ფრთისა კაპიტალისტურ დამოკიდებულებათა ცენტრალური საკითხი არის—გერმანიის საკითხი. მოკავშირეებმა და კაპიტალისტებმა ძლიან კარგათ იციან, რომ გერმ. კაპიტალიზმის რესტავრაციისაგან დამოკიდებულია საერთოდ კაპიტალისტური მსოფლიოს რესტავრაცია. მიუხედავად ამისა და შეიძლება სწორედ ამიტომ საფრანგეთმა ვერ გაბედა გერმანიის საკითხის წამოყენება. მოკავშირეებს ასუსტებს ურთიერთი ბრძოლა და განხეთქილება, რომლისთვისაც მათ მიხვიპლად მოაქვთ მეურნეობის კაპიტალისტური საფუძვლებზე აღდგენა. შორეულ აღმოსავლეთის საკითხი სრულებით არ დასმულა. ასევე მიხდა ახლო აღმოსავლეთის საკითხის შესახებაც. იქ სადაც მოკავშირეთა ინტერესები ერთმანეთს არ უთანხმდება, მათ არ სურთ სადავო საკითხების წამოყენება არა დაინტერესებულ სახელმწიფოთა მიერ განსახილველად.

ევროპის მეურნეობის აღდგენის საკითხი ირჩეოდა 9 კომისიაში. ინგლის - საფრანგეთის განხეთქილება უფრო და უფრო მწვავდება. კაპიტალისტურმა სახელმწიფოებმა, ასე წარმოიდგინეთ, ვერ შეძლეს კაპიტალისტური პროგრამის მიღება, რომელიც მათმა უფრო გონივრულმა ფლანგმა წამოაყენა ჩვენ მიგდიოდით გენუაში განსაზღვრული პოზიციით. ჩვენ განვაცხადეთ—თქვენ ანგარიში უნდა გაუწიოთ ოქტომბრის რევოლიუციას, ჩვენ არ დაუბრუნებთ ქონებას ძველ უცხოელ მესაკუთრეებს. ჩვენ არ მოგცემთ თქვენ კონცესიით ყველა ყოფილ უცხოელებს მრეწველობას. ჩვენ კონცესიით ხხოლოდ იმას მოგცემთ, რაც შეეფერება და სასარგებლო იქნება ჩვენი ინტერესებისათვის. ჩვენ კომპრომისზე მივდივართ—შევინარჩუნებთ ოქტომბრის რევოლიუციის მონაპოვართ და ერთ დროულად ნაწილობრივ გადუხდით ხარკს კაპიტალისტურ სამყაროს, რომლისაგანაც ჩვენ კრედიტებს მოვითხოვთ. მოკავშირეების პირობებში მოითხოვდენ ჩვენს მხრით სრულ კაპიტულიაციას და ოქტომბრის რევოლიუციის ლიკვიდაციას. კაპიტალისტებმა ვერ შექმნეს ერთიანი ფრონტი. ევროპის მოკავშირე სახელმწიფოთა შორის ღრმა განხეთქილება არსებობს. რუსეთის გარეშე შეუძლებელია მსოფლიო მეურნეობის აღდგენა. ეს ეს გარეშეა, რომ ჩვენ ამ ჟამად, მოსავლის დროს, შეგვიძლია შევიკავოთ, მით უფრ უმეტეს, რომ ევროპის მუშათა მასაში ხდება გარღვეტება მარცხნივ. ოქტომბრის რევოლიუცია, ასრულებს თავის სიტყვას რადიკალ, იყო არა ეპიზოდი, არამედ პირველი ძლევამოსილი ბრძოლა მოფლეთ რევოლიუციისა, რომელსაც უკან კიდევ ბევრი ასეთი მოყობა.

რეზოლიუცია

რადიკის მოხსენების შესახებ იღებენ შემდეგ რეზოლიუციას:

„კონფერენცია იწონებს იმ ხაზს, რომელსაც ატარებდა ცეკა საგარეო პოლიტიკაში და გამოსთქვამს კმაყოფილებას რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის დელეგაციის პოზიციით გენუაში და ჰაგის კონფერენციაზე და პარტიის ყველა წევრების ყურადღებას მიაქცევს აუცილებლ ბას მთელი ძალა და ენერგია მოახმარონ სახალხო მეურნეობის საკითხებს, საერთოდ მშრომელთა უზრუნველყოფას და განსაკუთრებით კი მუშათა კლასისას და რუსეთის საბჭოთა რუსეთის თავდაცვის შესაძლებლობის სათანადო ხიმტკიცეს“.

საკითხი პროფკავშირეგში მუშაობის შესახებ

პროფკავშირთა მუშაობის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ანხ. ტომსკი, რომელიც აცხადებს: „ყველაზე უფრო სადავო საკითხი პროფკავშირთა ახალი კურსიდან, იყო საკითხი ნებაყოფლობითი წევრობის შესახებ. ეს საკ თხი სათანადოთ იქნა გადაწყვეტილი, მან დიდი სიცოცხლე შეიტანა. მუშათა უმრავლეობა კოლექტიური წევრობის ნიხრე აღმოჩნდა ამ წევრთა რიცხვი, რომელნიც შევიდენ პროფკავშირებში უდრის 98—100 პროც ჩვენ ტრების —მენშევიკებსა და ესერებს, არ შეუძლიათ უარყონ, რომ მუშები ერთსულოვნათ ხმას აძლევენ პროფკავშირებს, ნებაყოფლობით წევრათ შესვლის წინადადებას. რუსეთის პროფკავშირებმა დიდი საქმე გაკეთეს. რუსეთის მუშათა კლასმა შეიგნო ისეთ განსაკუთრებულ ზომათ კლასიური მნიშვნელობა, როგორც იყო ფრონტისავან პროფკავშირთა წევრების ძალიანიზაცია.

ტომსკი შემდეგ აღნიშნავს თავისებურ საორგანიზაციო ფორმების აუცილებლობას, თვით საბჭოთა რესპუბლიკის მეურნეობის თავისებური ფორმების გამო. იგი აღნიშნავს, რომ საორგანიზაციო მუშაობის მთელი სიმძიმე სოფლის ნახევრად პროლეტარულ წრეებიდან ახლოს ქალაქისაკენ, მთელი ყურადღება, უმთავრესად, უნდა მიქცეს ფაბრიკა-ინდუსტრიალურ პროლეტარიატს.

რადიო-დეპეშები

(„კავკასტა“)

ესერების პროცესი

გუხარინის სიტყვა

(დასასრული)

მაგრამ განა შეიძლებული ბრძოლა არ არის პოლიტიკური ბრძოლა? ესერების პარტია რატენერის პირით არკვევდა იმ დებულებას, რომ კომუნისტებს სურდათ ლეგალიზაცია სამოთხე შეექმნა ამ ქვეყნად. ახლა კი ეხვევენ უკან და ცხოვრებაში ახალ ეკონომიურ პოლიტიკას ატარებენ. ახალი ეკონომიური პოლიტიკის მთავარი შინაარსი, ამბობს ბუხარინი, ჩვენ ძლიან კარგათ გვესმის. იგი მდგომარეობს თავის უფალ ვაჭრობაში. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ესერები, რომელნიც საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ ბრძოლაში ყოველთვის თავის უფალი ვაჭრობის ლოზუნგს აყენებდენ,—უნდა მისალმებოდნენ ამ გარემოებას. ესერებს არა აქვთ არავითარი უფლება ილაპარაკონ ახალ ეკონომიური პოლიტიკაზე უარყოფითად. ვინაიდან იგი არის დათმობა წვრილ ბურჟუაზიისათვის და ნაწილობრივ მსხვილ ბურჟუაზიისათვისაც. რომლის ავანგარდათ ზოგიერთ მენტში არის ესერების პარტია. ბუხარინი ეხება საბჭოთა ხელისუფლების მიერ ბურჟუაზიული ინტელიგენციის იმ ზოგიერთი პიროვნების გამოყენებას, რომელნიც ჩვენ ხბარეზე გადმოდიან. „ბურჟუაზიული ინტელიგენციის ნაწილი, ამბობს ბუხარინი, დიდი ცვლილების გამო, გადმოდის ჩვენ ბანაკში, შეიძლება ფარული განზრახვითაც. ეს არის ეგრედ წოდებული „სმენოვეხოვცები“ მიმდინარეობა, რომელთა მთავარი იმედებიც იმაში მდგომარეობს, რომ იგი (დამახინჯებულია)... პროლეტარიატის კულტურულ ძალების ნაკლებობის ნიადაგზე. ეს ისტორიული საკითხია, რომელიც შეიძლება გადაწყვეტილი იქნეს და ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ იგი გადაწყდება ისე, როგორც ეს ჩვენ გვსურს მეორე კატეგორია, რომელიც ჩვენ მხარეზე გადმოდის, არის წვრილი, სხვადასხვა გვარი, ინტელიგენცია. ეს ისინი არიან ვინც იყვნენ სხვა პარტიებში და გადმოდიან ჩვენ ხბარეზე, რადგანაც მათი პარტიები აუცილებლად ღალვისა და დაშლის პროცესს განიცდიან. ის ოიდი ცვლილება, რომელიც ჩვენში ხდება, მშვენიერ გამოსახულებას პოულობს სკამების იმ დანაწილებაში, რომელიც ხდება აქ ბრალდებულთა ადგილებზე. პროცესი აღრეცხვაზე იღებს და აფასებს თვითეულ პიროვნებას ისე, როგორც ავფრს, რომელიც გამოსადეგი თუ უვარგისია ახალი საზოგაოოებისათვის. ეს კი იმის მაჩვენებელია, რომ ის ჯგუფი რომელსაც მე ვიცავ ჩვენ უნდა გავამართლოთ“.

ბუხარინი ამბობს: „სიტყვით მივმართე რამოდენიმე ათასეულ მიტინგს 20 ივლისს, როგორც ბრალდებულთა მეორე ჯგუფის დამცველმა და შევიითხე მათ, სწორია თუ არა ის პოზიცია, რომელიც დაიკავა დამცველების ჩვენმა ჯგუფმა და მართალნი ვართ თუ არა ჩვენ როდესაც ასეთ ბრალდებულებს ვიცავთ. პროლეტარიატის უზარმაზარმა მასამ გვიპასუხა, რომ ეს ჩვენი მოვალეობაა. იმ მასების სახელით, რომელმაც მოაწონა და დაადასტურა ჩვენი პოზიცია, მე მოვითხოვ ყველა ჩემი ბრალდებულების, გამოუკლებლივ, გამართლებას.

კამათის გაგრძელება.

—3 აგვისტოს დილის სხდომაზე სასამართლო გადადის მხარეთა რეპლიკებზე მოსმენაზე. პირველად ლაპარაკობს ლუნაჩარსკი. თავის სიტყვის დასაწყისში იგი უპასუხებს გოცს, იგი იკითხავს მას, რითი ხსნის გოცი კომუნისტური პარტიის ასე ნაყოფიერ ზრდას—მისი გამარჯვებით, თუ სასაწყლით. მაგრამ გოცი აქ თვითონ ამბობდა, რომ მას სასაწყლების არაფერი სწამს. იგი ამას იმით ხ ნის, რომ ჩვენ შეძელით საკმარისად ძლიერი არმიის შექმნა. გოცი ავრეთვე ამბობდა იმასაც, რომ კომუნისტების გაძლიერება აიხსნება მათ მიერ კარგი პოლიციის შექმნითო. ყოველი რევოლიუციონური ხელის უფლება, რომელსაც არ ეშინის ის, რომ გამარჯვების მეორე ღელვე იგი ცეცხლის მფრქვეველ მთაზე ჯდება, რომ მას შეუძლია არა მარტო თავისი, არამედ მსოფლის გაყიდვა, მოვალეა გამოიჩინოს საკმარისი სიფრთხილე და მოძრაობის სიძლიერე და სიმტკიცე, რომ თავ ი იხსნას ღალატისაგან. თუ საბჭოთა ხელისუფლებამ შეძლო კარგი აპარატის მიწყობა კონტრ რევოლიუციის საწინააღმდეგოთ, ამაში არის მხოლოდ და მხოლოდ მისი დადებითი თვისება. გოცი თავის მარცხს ხსნის იმით, რომ მათ არ ქონდათ დრო მოეწყოთ თავისი მთავრობის თავდაცვა, მაგრამ ამგვარი განმარტება ხომ სასაცილოა. განა ბოლშევიკებს უფრო მეტი დრო ქონდა? საქმე სულ სხვა რამეშია, სახელდობრ იმაში, რომ ესერების პარტიამ დაკარგა ყველა თავისი საფუძვლები და ყველა თავისი იდეალები; მან ვერ შექმნა დისციპლინარული პარტია და ვერც სხვა რომელიმე დისციპლინარული ძალა.

შემდეგ ლუნაჩარსკი ანალიზს უკეთებს ევგენია რატნერის სიტყვას. ლუნაჩარსკი ამბობს, რომ იგი შეჩერდა მარქსის წინასწარმეტყველებაზე მხოლოდ (დამახასიათებელია)... ესერების პარტიის დასახასიათებლად, რომ გამოეაშკარავებია ის თუ რამდენათ ადრე იცოდა მარქსმა ის, რომ წვრილ ბურჟუაზიული პარტიები, როგორც ესერების პარტია, იწოდებენ თავის თავს სოციალისტურ პარტიას და შეეცდებიან რევოლიუციის დროს და მასაც დასაც ჩაითრიონ თავის რიგებში გლეხობა და პროლეტარიატი. გოცი ჩვენ ბრალს გვდებდა იმაში, ამბობს ლუნაჩარსკი, რომ ჩვენ ვცდილობთ ამ პროცესით მოვკლათ ესერების პარტია, სახელი გაუტეხოთ მას და გავახადგურეთ იგი, ეს მართალია. პროცესიც ამისთვის მოეწყო. ჩვენ ვცდილობთ ეს ვქნათ, ჩვენ გავახადგურეთ პარტიას, ჩვენ ეს მოუპობთ მას, რადგანაც ზიანი მოაქვს, მასში თავი მოუყრიათ ყოველსაფე საზიზღარსა და სასაცილოს. ჩვენ ვამბობთ, რომ პოლიტიკურმა ანოცანამ სავსებით დაადასტურა ჩვენი პოზიციისა და თეზისების სიმართლე.

პოკროვსკი აცხადებს, რომ მას უნდა სიტყვა სთქვას, რათა შეეტანოს ზოგიერთი ფაქტიური შესწორებანი იმ დასაკვ სიტყვებში, რომელიც ეხებოდეს პოკროვსკის საბრალდებლო სიტყვებს. პირველი შესწორება შეეხება გოცის მტკიცებას იმის შესახებ, რომ ოქტომბრის გადატრიალება და, კიდევ მეტი, სამარის გადატრიალება მოდა საკუთარ მეუღლეებელად ესერებისათვის. პოკროვსკი უარყოფს ამ დებულებას და აღნიშნავს, რომ ეს ტკიცება მას აგონებს „სინიაია ბოროდის“ ერთ არიას როდესაც იგი დიდის უმანკოებით ძღერის: მე აღარა მყავს ჩემი ცოლი, მაშინ როდესაც თვით მან მოწამლა იგი. გოცმა აქ სიყალბე ჩაიდინა, როცა გახაცხადა, რომ დანიშნა რა პოლკოვნიკოვი კრაკოვეცკის მაგივრად. ეს მან ჩაიდინა მხოლოდ იმისათვის, რომ ეს უკანასკნელი სათანადო სიმტკიცეს ვერ იჩენდა. ხოლო თვით გოცი რამოდენიმე სიტყვის შემდეგ ამბობდა, რომ ერთად ერთი უარყოფითი თვისება პოლკოვნიკოვისა იყო ის, რომ იგი ძალიან რბილად ეკიდებოდა ბოლშევიკებს. ნამდვილად კი პოლკოვნიკოვი დანიშნული იყო იმისათვის, რომ მას კავშირი ქონდა კაზაკებთან. სიყალბეა პირველი ჯგუფის ბრალდებულთა მტკიცება იმისა, თითქოს პოკროვსკის ეთქვას, რომ ესერებს არ ყოლებიათ არავითარი შეიარაღებული ძალა. პოკროვსკი ასწორებს ამას და აცხადებს, რომ იგი ყოველთვის ამტკიცებდა ესერების შეიარაღებული ძალების არსებობას. ოქტომბერში მათ ყავდათ კაზაკები და იუნკერები, სამარაში—იქ გადაგზავნილი ოფიცრობა და ჩეხოსლოვაკები.

შემდეგ პროკროვსკი ეხება რაკოვის სიტყვას და ამბობს. რომ რაკოვი სარგებლობს ძალიან უბრალო მეთოდით: იგი იღებს იმ დოკუმენტს, რომელსაც ეხება მოწინააღმდეგე მხარე, ნელ ნელა აპარებს იქიდან ერთ სიტყვას, უმატებს ორს ზედმეტს და ამრიგად ქმნის იგი თავისთვის სასარგებლო ტექსტს. ასე მოექცა რაკოვი პოკროვსკის დოკუმენტს, აშკარა დეკრეტს მემამულეთა კერძო საკუთრების აღდგენის შესახებ.

პრილენკოს სიტყვა

მოსკოვი. 31 აგვისტოს ხდომაზე სახელმწიფოებრივი ბრალდებული კრილენკო იწყებს თავის სიტყვას მეორე ჯგუფის დამცველების ფორმალურ წინააღმდეგობათა შესახებ და აცხადებს, რომ მას არ შეუძლია დაეთანხმოს კანონის ისეთ განმარტებას, რომელიც აქ მოიყვანეს მეორე ჯგუფის დამცველებმა. კანონი პირდაპირ და ნათლად ამბობს, თუ როდის შეუძლია დაუშვას სასამართლოს გამონაკლისი და მიუსაჯოს სულ მცირე სასჯელი, მაგრამ ბრალდებულთა სავსებით გამართლება შეუძლებელია, რადგანაც კანონი შესრულებული უნდა იქნეს.

ეხება რა თვითეული ბრალდებულის დებულებას სათითაოდ, კრილენკო მოითხოვს, რომ ბრალდებულნი დასაჯონ იმ კანონებით, რომელიც მან აღნიშნა თავის საბრალმდებლო სიტყვაში. ეხება რა იგნატიევს, კრილენკო აცხადებს, რომ იგი არ ეთანხმება ბუხარინს. „ძე შეეჩვიე ამბობს კრილენკო, ადამიანის იმგვარად შეფასებას, როგორც არის მისი მოქმედება, ძალიან დიდი ოპტიმისტობა იქნებოდა იმის განცხადება, რომ ეს პიროვნება არ წარმოადგენს საშიშროებას. მომავალში საშიშროება არსებობს და ზომების მიღებაც არის საჭიროო.

შემდეგ ამისა კრილენკო გადადის გელდერმანისა და რაკოვის სიტყვებზე. კრილენკო აღნიშნავს, რომ გენდელმახის განცხადება, თითქოს სისხლის სამართლის საქმეში თვითეული ბრალდებული პასუხისმგებელია მხოლოდ თავის საქმეების შესახებ, არ შეიძლება მივიღოთ ჩვენი სისხლის სამართლის კანონმდებლობისათვის. აქ საკითხი ამ გვართ უნდა დავსვათ: უწყებული კოლექტივი ხელმძღვანელობს ადგილობრივი ორგანიზაციებს და აცხადებს, რომ იგი პასუხისმგებელია მის მოქმედებაში და ამიტომაც კოლლექტიურათ არის პასუხისმგებელიც.

კრილენკო შემდეგ დაწვრილებით და დეტალურათ იხილავს პირველი ჯგუფის ბრალდებულთა სიტყვებს და აღნიშნავს მთელ რიგ წანაღმდეგობათ ამ სიტყვებისას. „რა საფუძვლით შეგიძლიათ თქვენ დაამტკიცოთ, ეკითხება კრილენკო პირველ ჯგუფის ბრალდებულებს, რომ მეორე ჯგუფის ბრალდებულები მუდამ ტყუილს ამბობენ. პირიქით ჩვენა გვაქვს მთელი რიგი ქმაკრა და პირდაპირი განცხადებისა, რომელსაც თქვენ ვერ უარყოფთ. საჭიროა დაისვას საკითხი დასჯის შესახებ, სოლო ტრიბუნალის საქმეა გაერკვიოს ამ სასჯელის სიმკაცრეში. მე ბხოლოდ და ბხოლოდ გამოვდივარ ამ მოქალაქეთა სარგებლიანობის თუ საშიშროების თვალსაზრისისაგან. ეს საკითხი თითქმის უკვე გადაწყვეტილია გოცის, გენდელმახისა და ტიმოფეევის განცხადებით, რომელთაც აქ სთქვეს, რომ თუ ისინი კვლავ იარსებებენ, ისინი განაგრძობენ ძველებურად მოქმედებას და მუშაობას და მათგან ვერ ელირსებით ვერც უარყოფასა და ვერც მონანიებას. ასეთ განცხადების შემდეგ უნდა დაისვას თუ არა საკითხი უმაღლესი სასჯელის შესახებ? შეიძლება თუ არა დაისვას სხვანაირად საკითხი? გვიპასუხეთ გარკვეულად: თუ თვალს გადავავლებთ იმას, რაც წარსულში იყო, ჩვენ დავინახავთ—პეტროგრადს, იუნკერების აჯანყებას—სისხლს. მოსკოვს—ოქტომბრის რევოლიუციის—სისხლს, ტამბოვს, კრონშტადს—კიდევ და კიდევ სისხლს. საითკენაც არ უნდა მივიხედოთ ერთი და იგივე სურათს შევხვდებით-მომავალშიც იგივე იქნება, რაც იყო წარსულში. აი რატომ სრულებით. დამშვიდებული, რომ მომავალში ადგილი აღარ ექნეს სისხლს, ან და რომ ეს ხისლი უფრო ცოტა იქნეს, იგი უნდა დანთხეულ იქნეს აქ“.

გენდელმანის სიტყვა

გენდელმანი თავის რეპლიკაში უპასუხებს მხოლოდ იმ ფაქტიურ ბრალდებათა შესახებ, რომელიც წამოაყენა კრილენკომ. გენდელმანი ჩერდება კრილენკოს სიტყვის იმ ნაწილზე, რომელშიც იგი ბრალდებულთა ჩვენების მიხედვით ამტკიცებდა, რომ ბრალდებულები მომავალშიც განაგრძობენ ბრძოლას საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ და ისარგებლენ იმავე მეთოდებით, რომლითაც წარსულში სარგებლობდენ, გენდელმანი აცხადებს. „ასეთი დასკვნის გამოტანა არ არის სწორი, ვინაიდან მომავალში ბრძოლა სხვა უფრო ფორმებს მიიღებს, ვინემ იყო შეიარაღებული ბრძოლა. ესერების პარტიის დანიშნულება არის—მუშათა მასების აღორძინების ცხარე და მუყარით. შრომაში. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ როდესაც დარაზმულ მუშათა მასების ნებისყოფა გარკვეულ გამოხატულებას მიიღებს, მაშინ თქვენ იძულებული გახდებით დათმოთ დემოკრატიის პრინციპების წინაშე.

კაპიტალიზმის სამეფოებში

ანტანტა და გერმანია

ინგლისი და გერმანია.

ნაუენი. 5 აგვისტო (რადიო). ასკვიტმა განაცხადა თემთა პალატაში, რომ გერმანიის ვალები შემცირებულ უნდა იქნეს იმ დონემდე, რაც აუცილებლად საჭირო იქნება განადგურებულ ოლქების აღსადგენად: ლლოიდ-ჯორჯმა მიუთითა იმ საშიშროებაზე, რომელიც შეიქმნება, თუ გერმანია უფსკრულში იქნება გადაჩეხილი. მან განაცხადა, რომ ინგლისი წინაღმდეგობას გაუწევს ყველა იმ წინადადებას, რომელიც მიმართული იქნება გერმანიის განადგურებისაკენ და რომელნიც არავითარ სარგებლობას არ მოუტანენ მოკავშირეებს. ინგლისი ხდობით უნდა მოეპყრას გერმანიას და სამართლიანად საფრანგეთს ისევე, თითქოს ეს საქმე პირდაპირ ინგლისს შეეხებოდეს.

ბალფურის ნოტის გამო.

ნაუენი. 5 აგვისტო (რადიო). გაზ. „დეილი ტელეგრაფის“ ცნობით გერმანიის მეორე ულტიმატიური ნოტა არის შედეგი ბალფურის ნოტისა, რაიც იმის მომასწავებელია, რომ გერმანიის ვალების საკითხი ეხლავ აუცილებლად უნდა იქნეს გადაჭრილი.

საფრანგეთის პრესა.

ნაუენი. 5 აგვისტო (რადიო). თემთა პალატაში წარმოთქმულ სიტყვებმა საფრანგეთის პრესაზე უარყოფითი შთაბეჭდილება მოახდინა. გაზ. „ეხო დე პარი“ აღნიშნავს, რომ ძლიერ ძნელია საფრანგეთისა და დანარჩენ სახელმწიფოთა ინტერესების შეთანხმება; ამ უკანასკნელთა ინტერესების გამომხატველია ინგლისის პრემიერი და ლორდ კანცლერი.

საფრანგეთი იარაღს აუღარუნებს.

ნაუენი. 5 აგვისტო (რადიო). პარიზიდან იტყობინებიან, რომ რეინლანდში მყოფმა საფრანგეთის ჯარმა მიიღო ბრძანება მზად იყვეს, მიუხედავათ იმისა, რომ ბრძანება, ამ ჯარების, საფრანგეთის საზღვარზე, აღლუმში მონაწილეობის შესახებ გაუქმებული იყო. მოკავშირეთა წრეებში ფიქრობენ, რომ ეს ბრძანება გამოწვეულია იმ გაიზრახვით, რომ დახმარება აღმოუჩინოს საფრანგეთის ხელისუფლების წარმომადგენელთ ეკონომიურ და ფინანსიურ ზომების გატარებაში.

ლლოიდ-ჯორჯის პესიმიზმი.

ნაუენი. 5 აგვისტო (რადიო). ლლოიდ ჯორჯი ფიქრობს, რომ ლონდონის კონფერენცია ვერ გადასწყვეტს საკონტრიბუციო საკითხს, რადგანაც მან უნდა გადალახოს ძლიერ დიდი დაბრკოლებანი და გართულებანი.

საფრანგეთის მუქარა.

ბორდო. 5 აგვისტო (რადიო), გაზ. „პტი პარიზიენის“ ცნობით გადაწყდა მოითხოვონ ენერგიული ზომების მიღება საერთო-ევროპიულ პოლიტიკის გამოურკვეველ მდგომარეობიდან გამოსასვლელად. თუ საჭიროებამ მოითხოვა საფრანგეთის მთავრობა მოიწვევს პარლამენტის სხდომებს.

გერმანია უარს ამბობს გადახდაზე.

ბორდო. 5 აგვისტო (რადიო). გაზ. „ფრეიხეიტის“ აზრით გერმანიის მთავრობა აცნობებს ანტანტას, რომ ფინანსიური კრიზისის გამო მას არ შეუძლია ნატურით გადახდის გაგრძელება, როგორც ეს გათვალისწინებულია ვერსალიისა და სხვ. ხელშეკრულებებში.

გერმანიის პასუხი.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). გუშინ მთავრობის ორ სხდომაზე ბერლინში შეიმუშავეს გერმანიის ოფიციალური პასუხი პუანკარეს უკანასკნელ ნოტაზე, რომელსაც გადასცემენ საფრანგეთს დღეს. ნოტაში გერმანიის მთავრობა აცხადებს, რომ მას, როგორც ყოველთვის, განზრახული აქვს აღასრულოს თავისი ვალდებულებანი ფინანსიურ და ეკონომიურ შესაძლებლობათა ფარგლებში. მაგრამ იგი ამასთანავე მიაქცევს ყურადღებას გერმანიის კრიტიკულ მდგომარეობაზე. დასასრულ ნოტაში გამოთქმულია რწმენა იმის შესახებ, რომ საფრანგეთი არ მიიღებს არავითარ სასწრაფო ზომებს ისე, თუ არ განიხილავს გერმანიის ფინანსიურ მდგომარეობას.

„გამასწორებელი ზომები“.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). საფრანგეთის პოლიტიკურ წრეებში ფიქრობენ, რომ გერმანიას შეიძლება მიეცეს მორატორიუმი ერთი ან ორი თვის ვადით. იმ შემთხვევაში თუ იგი მოახდენს თავისი ფინანსების რეფორმას. თუ გერმანია არ მიიღებს ამ პირობებს მაშინ მოკავშირენი მიიღებენ გერმანიის წინააღმდეგ გამასწორებელ ზომებს.

მონობა.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). საკონტრიბუციო კომისიამ პრინციპიალურად მოიწონა საფრანგეთში საზოგადოებრივი მუშაობის შემოღების პროექტი, რომელსაც შეასრულებენ გერმანიის მუშები. ეს მუშაობა გერმანიას ჩაეთვლება კონტრიბუციაში. პროექტის საბოლოოდ მიღება მოხდება მას შემდეგ, რაც შეისწავლიან მის დეტალებს. საფრანგეთის მთავრობას ექნება დავალებული ამ საქმის შესახებ გერმანიასთან მოლაპარაკების წარმოება.

ახალი ცალისწამება.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). გაზ. „ეხო-დე-პარის“ ცნობით, საფრანგეთში ფიქრობენ, რომ გერმანიამ ისარგებლა იმ ათი დღის ვადით, რომელიც გავიდა ულტიმატუმსა და „სანქციების“ დებულების ძალაში შესვლამდე და გაგზავნა საზღვარ-გარეთ ყველა ის ძვირფასი განძეულობა, რომელიც მას ქონდა ელზას ლოტარინგიაში.

საფრანგეთის განზრახვები.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). გაზ. „მატენის“ ცნობით, საფრანგეთის კაბინეტმა გადაწყვიტა აცნობოს ლონდონს თავისი თვალსაზრისი არა მარტო საკონტრიბუციო კომისიის ინსტრუქციების შესახებ, არამედ საერთოდ გერმანიის გადახდათა და ევროპიული ფინანსების შესახებ. თუ გერმანიამ არ გასცა დამაკმაყოფილებელი პასუხი პუანკარეს უკანასკნელ ნოტაზე, მაშინ ხვალ უკვე ძალაში შევა დადგენილებანი რეპრესიული ზომების მიღების შესახებ.

„არა სასურველი“ გერმანელები.

ბორდო 6 აგვისტო (რადიო). არც ერთი რეპრესიული ზომა არ იქნება მიღებული მოკავშირეთაგან ადგილობრივ ხელისუფლების თანხმობის გარეშე. „სანქციების“ რეჟიმი მიღებულ იქნება მხოლოდ არა სასურველ გერმანელების წინააღმდეგ.

იუსტიციის ახალი მინისტრი.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). ბავარიაში იუსტიციის მინისტრად დანიშნა ნაციონალისტი გერტნერი.

კონსტიტუციის დღესასწაული.

ბორდო. 6 აგვისტო (რადიო). 11 აგვისტოს შუადღისას ბერლინში დაიწყება კონსტიტუციის ოფიციალური დღესასწაული. პრეზიდენტი ებერტი და ბადენ-ბადენი პრეზიდენტი წარმოსთქვამენ სიტყვებს. ებერტი დაათვალიერებს ჯარებს.

ბავარიის პროტესტი

ბავარიის პასუხის განხილვა.

ბორდო. 5 აგვისტო (რადიო). გაზ. „ფოროვერსტის“ ცნობით, დღეს შეიკრიბება გერმანიის კაბინეტი ბავარიის პასუხის განსახილველად.

ლერხენფელდის ჩამოხვლა.

ნაუენი. 5 აგვისტო (რადიო). ბავარიის პრემიერმა ლერხენფელდმა მიიღო პრეზიდენტ ებერტის წინადადება შაბათისათვის ბერლინში ჩამოსვლაზე, ბავარიის საკითხის განსახილველად.

შემთანხმებლები პასუხის შესახებ.

ბორდო. 5 აგვისტო (რადიო). მთავრობის სოციალისტური პრესა ეხება მოქ. ლერხენფელდის პასუხს და აღნიშნავს, რომ ეს პასუხი არ იძლევა შესაძლებლობას კონფლიქტის თავიდან აცილებისას. პრესა აცხადებს, რომ მიუხედავად მიერ წარმოდგენილ საფუძველებზე მოლაპარაკება ყოველად შეუძლებელია.

კომუნისტების აზრი.

ბორდო. 5 აგვისტო (რადიო). კომუნისტური გაზ. „როტეფანეს“ აზრით ბავარიის პასუხი არის გერმანიის მთავრობისათვის აშკარა სილის გარტყმეა.

იტალია

არეულობა იტალიაში.

რომი. 5 აგვისტო (რადიო). გენუაში გრძელდება არეულობა ქუჩებზე. ფაშისტები პოლიციასთან ერთად იღაშქრებენ კომუნისტების წინააღმდეგ.

მილანში.

რომი. 5 აგვისტო (რადიო). მილანში ფაშისტებმა დასწვეს კომუნისტური გაზეთ „ავანტის“ რედაქცია.

ანკონაში.

რომი. 5 აგვისტო (რადიო). ანკონაში ფაშისტები შეეცადენ გაფიცულნი კვლავ გამოეყვანათ სამუშაოზე.

ლივორნოში.

ბორდო. 5 აგვისტო (რადიო). ლივორნოში ფაშისტები თავს დაესხენ კომუნისტურ სხვა და სხვა ორგანიზაციებს და გაილაშქრეს სხვა და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა წინააღმდეგ. ამ უკანასკნელებმა მიმართეს ტყვიის მფრქვეველებს; დაიჭრა 20 კაცი, მოკლულია 1.

ინტერნაციონალების გაერთიანებული კონფერენცია.

მოსკოვი. 6 აგვისტო (რადიო). ივნისის ბოლო რიცხვებში ამსტერდამში გაიმართა 2-ე და ვენის ინტერნაციონალების გაერთიანებული კონფერენცია. კონფერენციამ დაადგინა მიმართონ მთელი ქვეყნის პროლეტარიატს მოწოდებით ძალადობის პოლიტიკის წინააღმდეგ და გერმანიის რესპუბლიკის დასაცავად

ბერძნები და კონსტანტინოპოლი.

მოსკოვი. 5 აგვისტო (რადიო). გაზ. „პტი-პარიზიენი“ იტყობინება, რომ ინგლისის უმაღლესმა კომისარმა გაანაცხადა, რომ ინგლისი არ დაუშვებს საბერძნეთის ჯარების წინააღმდეგ ძალის ხმარებას, თუ უკანასკნელნი წამოვლენ კონსტანტინოპოლზე.

კომუნისტების გამარჯვება.

მოსკოვი. 5 აგვისტო (რადიო) **პარიზის საოლქო საბჭოს არჩევნებში საფრანგეთის კომუნისტურმა პარტიამ სრული გამარჯვება მოიპოვა.**

ბრძოლა კომუნისტების წინააღმდეგ საბერძნეთში.

მოსკოვი. 5 აგვისტო (რადიო). საბერძნების კომპარტიის ცენტრალურ ორგანოს ყველა თანამშრომელნი, რომელთაც ბრალი ედებათ სახელმწიფოს ღალატში, დაპატიმრებულნი არიან. დაპატიმრების ნამდვილ მიზეზად სთვლიან კომუნისტების კამპანიას მთავრობის მიერ გოგბადებულ კონსტანტინოპოლის ავანტიურის წინააღმდეგ.

პოლონეთში.

მოსკოვი. 5 აგვისტო (რადიო) პოლონეთის მემარჯვენე გაზეთები აქვეყნებენ კორფანტის მოწოდებას ყველა მოქალაქეებისადმი, კორფანტი ბრალს სდებს პილსუდსკის კონსტიტუციის დარღვევაშიდა აცხადებს, რომ ბრძოლა ჯერ კიდევ გათავებული არ არის, რომ ეს ბრძოლა გადაწყდება მომავალ არჩევნების დროს მემარჯვენეთა პრესა სასტიკად აკრიტიკებს ხოვაკის ახალ კაბინეტს.

ამხ. ლენინის ჯანმრთელობა.

მოსკოვი. 5 აგვისტო (რადიო). კრემლში გაიხსნა სრულიად რუსეთის პარტიული კონფერენცია. კონფერენციას ხსნის კამენევი და ამბობს:

„სანამ მუშაობას შევუდგებოდეთ, მე საჭიროდ მიმაჩნია გაგაცნოთ ის საკითხს, რომლითაც ეთანხირად არიან დაინტერესებულნი, როგორც რუსეთის მშრომელი ხალხი, ისე ჩვენი მტრები. მე ვლაპარაკობ ვლადიმირ ილიჩის ჯანმრთელობაზე. ილიჩის ჯანმრთელობა არა თუ უმჯობესდება, არამედ იგი სავსებით აღდგენილია. ეს არის განცხადება რუსეთის და საზღვარგარეთის ავტორიტეტულ პროფესორებისა.

მხოლოდ გუშინ ვინახულე ილიჩი და სიამოვნებით შემიძლია გაცხადოთ, რომ მას სრულიად დაბრუნებია წინანდელი ჯანმრთელობა. ილიჩი ისევ ჩვენ შორის იქნება“.

კონფერენცია იღებს შემდეგ რეზოლიუციას: „სრულიად რუსეთის კონფერენციამ მოისმინა რა გაცხადება ამხ. ლენინის ჯანმრთელობის შესახებ, უგზავნის მას მხურვალე სალამს“. კამენევის განცხადება და რეზოლიუცია თავდება დელეგატების მქუხარე ტაშით.

ელექტრონის ძალის საშუალებით მიწის დახვნა.

მოსკოვი 5 აგვისტო (რადიო) მიწადმოქმედების სახ. კომისარიატი შეუდგება რუსეთის სხვადასხვა ადგილების მიწების დახვნას ელექტრონის ძალის საშუალებით.

ამერიკა-კანადის ფედერაციაში

სომხეთი

სარადაბადის ველის მორწყვა.

ერევანი. 6 აგვისტო, ჩეხოსლოვაკიის კაპიტალისტების ერთი ჯგუფი დეპეშით აუწყებენ სომხეთის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარეს, სარადაბადის ველის მორწყვის, ზანგეზურის მადნეულობის დამუშავების და საფეიქრო ფაბრიკის მოწყობის სურვილის შესახებ. სომხეთის მთავრობამ უპასუხა, რომ იგი პრინციპიალურად ეთანხმება კაპიტალისტებს და წინადადებას აძლევს მათ ჩამოვიდენ სომხეთში მოლაპარაკების გასამართავად.

ჩარლზ ვიკრი სომხეთში. ამერიკული კომიტეტის მდივანმა ჩარლზ ვიკრიმ ერევანში ყოფნის დროს აცნობა მთავრობის წევრებს, რომ კომიტეტს ახლო მომავალში განზრახული აქვს დაარსოს სომხეთის ტერიტორიაზე მთელი რიგი მსხვილ წარმოებათა, მონაწილეობა მიიღოს სარადაბადის ველის მორწყვაში და დაარსოს იქ სასოფლო სამეურნეო ეკონომია.

პედაგოგიური ინსტიტუტი. მიმდინარე აკადემიურ წელს ერევანში იხსნება პედაგოგიური ინსტიტუტი.

დეპეშა ამხანაგ ლენინს. ამხანაგ ლენინს გაეგზავნა შემდეგი დეპეშა: „ერევნის მუშათა და წითელარმიელთა დეპუტატების საბჭო ღრმა კმაყოფილების გრძნობით შეხვდა თქვენი განკურნების ამბავს და გიგზავნით თქვენ მხურვალე ამხანაგური სალამს. პროლეტარიულ რევოლიუციის მასწავლებელს და წინამძღოლისადმი გამოვთქვამთ ჩვენს აღტაცებას. საბჭოს თავმჯდომარე აზატიანი.“

ბაზრის ფასები. ბაზრის ფასები სომხეთის ფულის ნიშნებით: პური გ. 200—400.000, ბრინჯი ფუთი—20 მილ., ხორცი გირ.—700.000, ზეთი გირვანქა—1.200 000 ერბო გირ.—2.240.000 რძე—300.000, შაქარი გირ.—1.000 000.

აზერბეიჯანი.

სასურსათო გადასახადის აკრეფა. მაზრებიდან მოსულ ცნობების თანახმად 30 ივლისამდე შემოსულია სასურსათო გადასახადი: კუმის მაზრაში—თივა 34275 ფუთი, ხორბალი—140 ფ, ქერი—161 ფ., გეოკჩაის მაზრაში: თივა 44.000 ფ., შამხორის მაზრაში: თივა—7.000 ფ, ლენქორანის მაზრაში ხორბალი 5.000 ფ; ბაქოს მაზრაში: ხორბალი 415 ფ. და 19 გირ., ქერი—870 ფ. და 2 გირ.; აგდაშის მაზრაში: თივა 1104 ფუთ. ხორბლეული 656 ფ. ხორცი—9 ფ. და 30 გირ. შემახის მაზრაში თივა—5000 ფ.; სალიანის მაზრაში ხორბალი—523 ფ., ქერი—28597 ფ.

მუშათა ფაკულტეტის რეორგანიზაცია. სახალხო განათლების კომისარიატის კოლეგიამ დაამტკიცა მუშათა ფაკულტეტების ახალი წესდება. აქამდე მომქმედ ორ ხელმძღვანელ ორგანოს: განათლების ასოციაციისა და პრეზიდიუმის მაგიერ იქმნება მუშათა ფაკულტეტის ერთიანი პრეზიდიუმი 12 კაცისაგან შემდგარი, რომლებშიაც შედიან მუშათა ფაკულტეტების ხელმძღვანელები და დაინტერესებულ მბარეთა წარმომიდგენლები. პრეზიდიუმი ადგენს სამოსწავლო გეგმას, პროგრამას, ირჩევს საარაინო მუშათა ფაკულტეტების გამგეებს, მასწავლებლებს და სხვ. ბაქოს სახელმწიფო უნივერსიტეტთან არსებული მუშათა ფაკულტეტი საგერბლობს უნივერსიტეტის ძირითად ფაკულტეტების უფლებით. მუშათა ფაკულტეტის სტუდენტები და მასწავლებლები სარგებლობენ უმაღლეს სასწავლებელთა სტუდენტების და მასწავლებლების უფლებით.

ბაქოს ბაზრობისათვის. თურქესტანის რესპუბლიკის სრულუფლებიან ეკონომიურ წარმომადგენლობის ბაქოს საგენტომ აცხობა ბაქოს საბაზრო კომიტეტს, რომ ტანშეკენტში შესდგა კომიტეტი, რომელსაც აქვს მიზანი ბაქოს ბაზრობაზე საქონლის გამოგზავნის ტეხნიკური, სორგანიზაციო მუშაობის წარმოება.

სამოქალაქო გადასახადი. ფინანსთა სახ. კომისარიატის გადასახადები სამმართველოს ცნობით; 26 ივლისისათვის, დაბეულთა სასარგებლოდ სამოქალაქო გადასახადი აზერაიჯანის საბჭოთა რესპუბლიკაში უდრიდა 40.611.5000.000 მან. ზოგიერთმა მაზრებმა შეადგინეს [illegible] 1 ივლისისათვის [illegible] ივლისისათვის. ბაქოში სამოქალაქო გადასახადის აკრეფა წარმატებით მიმდინარეობს. 1 აგვისტოდან ამ [illegible] რებს, ვისაც გადასახადი არ შეუტ[illegible] ნიათ გადაახდევინებენ ძირითად [illegible] დასახადის 100 პროც. სარგებელს.

ახალი ფაბრიკები და ქარხნები. ადერბეიჯანში მრეწველობის განვითარებლად, ვაჭრობა-მრეწველობის სახ. კომისარის ამხ. სულთანოვის ინიციატივით, გაიგზავნა მოსკოვში და საბჭოთა რუსეთის სხვა ქალაქებში ხსენებულ კომისარიატის თანამშრომლები ამხ. ლიპშიცი და ტამბევი, სათანადო დაწესებულებებთან სამეურნეო ორგანოებთან და კერძო პირებთან მოლაპარაკების საწარმოებლად აზერბეიჯანში სხვა და სხვა ქარხნების გადმოტანის შესახებ.

სასურსათო გადასახადის კამპანია 30 ივლისს სასურსათო სახ. კომისარიატში შემოვიდა შემდეგი ცნობები სასურსათო გადასახადის აკრეფის შესახებ. შუშის მაზრის მე 5 [illegible] რაიონში სოფ. დიუვალიარის და [illegible] რაშოლახის მიდამოებში ივლისის [illegible] პირველი რიცხვებიდან გაჩნდა კალია, [illegible] რომელიც ანადგურებს ნათესებს. [illegible] სურსათო გადასახადის აკრეფას [illegible] დღეებში შეუდგებიან. დაყოვნება [illegible] მოწვეული იყო გადამხდელთა სიაში [illegible] მრავალჯერ გასინჯვის გამო.

ტაუზის მაზრაში სასურსათო [illegible] დასახადის აკრეფას შეუდგებიან [illegible] უადრეს აგვისტოსა.

ბაქოს მილიციის რეორგანიზაცია. ბაქოს საბჭოს პრეზიდიუმის [illegible] გენილების ძალით გაუქმებულია [illegible] ქოს მილიციის სამაზრო და 4 რაიონული სამმართველოები, ხოლო [illegible] ნარჩენ 6 რაიონის სამმართველოებ[illegible] გადადის ბაქოს ქალაქის მილიციის [illegible] უფროსის განკარგულებაში, უკანასკნელს კი ეწოდა სამაზრო სამოქალაქო მილიციის სამმართველო. მაზრის [illegible] სათვის ფუნქციები თვალყურის დევნა [illegible] სათვის, სამაზრო საქალაქო მილიციიდან გამოიყოფა ერთი მილიციელი [illegible] უფროსის თანამშემწე და 6 კანცელარიის მოსამსახურე და დაარსდება საბუნაზში მილიციის სამმართველო [illegible] განყოფილება.

ბამბა.

საერთო გეგმის კომისიამ მოიწონა პროექტი, აზერბეიჯანიდან გასატანი ბამბაზე და ბამბის თესლზე გადასახადის შემოღების შესახებ, რომელიც გადაეცემა აზერბეიჯანის ბამბის მომწვევ კომიტეტს.

ქრონიკა

◆ ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღე. კომუნისტურ ახალგაზრდობის ინტერნაციონალის დადგენილებით ახალგაზრდობის დღე დანიშნულია 3 სექტემბრეს.

საქართველოს კომუნისტურ ახალგაზრდობის კავშირის ცენტრალური კომიტეტი აწარმოებს წინასწარ მუშაობას, ამ დღის ჩასატარებლად თბილისში და ზუსტაფონში, სადაც გაიმართება მუშა ახალგაზრდობის მანიფესტაციები.

ამ დღისათვის გამოშვებული იქნება სპეციალური გაზეთი ქართულ ენაზე, რომელიც გაამუქებს საერთაშორისო მუშათა მოძღვრობის ისტორიას.

◆ ტვირთზიდვის ბეგარა საჯდომ ცხენებზე შრომის სახ კომისარიატის და შინაგან საქმეთა სახ. კომისარიატის დადგენილებით შეცვლილია ფულით დაბეგვრით. ეს შეცვლა გამოწვეულია იმით, რომ საჯდომ ცხენებს აკლიათ სათანადო მოვლა ბეგრის მიხდენის დროს, რაც ცუდ გავლენას ახდენს მათზე და შეაქვს დეზორგანიზაცია ტვირთზიდვის ბეგარის საქმეში.

ფულის გადასახადი უნდა მოხმარდეს იმ ცხენების შეძენას და გამოკვებას, რომელნიც ესსახურებიან სახელმწიფოს საჭიროებას. ცხენების გამოყენება ტვირთზიდვის ბეგარის სახით დასაშვებია, ხოლოდ და ხოლოდ როგორც გამონაკლისი, სტიქიურ უბედურებათა, წყალდიდობის, ცეცხლის გაჩენის დროს იმ აუცილებელი პირობით, რომ ცხენები იქნებიან გამოყენანილნი შრომის კომისარიატის ადგილობრივ განყოფილებათა და თემის რწმუნებულთა საშუალებით.

◆ ხოლერა წილკანში. დუშეთის მაზრის წილკანის რაიონში ხოლერის ეპიდემიის გაჩენის გამო, წილკანში გაეგზავნა ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატის სანიტ. რაზმი, 2 ფერშალი და სანიტარი სასწრაფო ზომების მისაღებად. რაზმს მიეცა ფართო რწმუნებები და მას ექვემდებარება რაიონის მთელი საექიმო პერსონალი. ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატში მიღებულ ცნობების თანახმად რაზმი უკვე ჩავიდა წილკანში და შეუდგა მუშაობას.

◆ მილიციის რეორგანიზაცია. ქალაქის აღმასკომის პრეზიდიუმმა დაადგინა მოახდინოს სამმართველოს განყოფილებისა და ქალაქის მილიციის რეორგანიზაცია. განზრახულია მათი შეერთება ერთ სამართველ[illegible] განყოფილებაში, რომლის სათავეში იქნება ამხ. თაქთაქიშვილი, ხოლო [illegible] მის თანაშემწეთ სამწყობრო ნაწილ[illegible] ში და მის მოადგილეთ იქნება ამ[illegible] ჩხეიძე. სამართველოს განყოფილ[illegible] გამგეს მიეცა წინადადება გადაიტ[illegible] ნოს სამმართველოს განყოფილება [illegible] ლაქის მილიციის სამმართველოს შ[illegible] ნობაში.

◆ მუშა ძალის მოძრაობა. 5 აგ[illegible] ვისტოს თბილისის შრომის ბირჟ[illegible] გამოცხადდა 644 უმუშევარი. მათ[illegible] 257 მამა კაცი და 387 ქალი. ხელ[illegible] ლა ჩაეწერა 96 უმუშევარი, მათ შ[illegible] რის 60 მამა-კაცი და 36 ქალი. მო[illegible] ბოვნილება მუშა ძალზე იყო 48, ა[illegible] დან 33 მამა კაცის და 15 ქალის. [illegible] იგზავნა 55 მუშა, მათ შორის 35 [illegible] მა კაცი და 20 ქალი.

**◆ ბოროტ

მუშათა ცხოვრება

ზედმეტი სამუშაოს შესახებ.

(კითხვა-პასუხი)

კითხვა: რას ქვია ზედმეტი მუშაობა?

პასუხი: მუშაობა ნორმალურ სამუშაო საათებზე მეტი ითვლება **ზედმეტ მუშაობათ.**

კითხვა: რა შემთხვევებშია დასაშვები ზედმეტი მუშაობა?

პასუხი: ზედმეტი მუშაობა დასაშვებია მხოლოდ განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როგორც მაგალითად: 1) საზოგადოებრივი უმედურობის ასაცდენად. 2) საზოგადოებრივ აუცილებელ სამუშაოთა საწარმოებლად (წყლის გაყვანა, განათება, კანალიზაცია, ტრანსპორტის საქმე), ან მათი წესიერ მავლელობის დარღვევით გამოწვეულ მუშაობის ჩასატარებლად. 3) იმ დაწყებულ სამუშაოს დასამთავრებლათ, თუ მის შეჩერებას შეუძლია გამოიწვიოს მანქანების და მასალის გაფუჭება 4) მექანიზმის და სხვა და სხვა მოწყობილების აღსადგენათ და შესაკეთებლათ თუ მათი გაუკეთებლობა იწვევს მრავალ მშრომელთა მუშაობის შეწყვეტას. მაგალითად ქარხანაში წახდა მამოძრავებელი მანქანა და მისი გაჩერებით დადგება მთელი ქარხნის მუშაობა.

კითხვა: ზემო ჩამოთვლილ შემთხვევებში წარმოების ადმინისტრაცია დაუკითხავათ აწარმოებს ზედმეტ-სამუშაოს, თუ ვისიმეს ნებართვა უნდა აიღოს?

პასუხი: ნებართვის აღება საჭირო არ არის, მხოლოდ დაწყების შესახებ ადმინისტრაცია ვალდებულია აცნობოს შრომის ინსპექტორს.

კითხვა: რატომ არის საერთოდ ზედმეტი სამუშაო აკრძალული და მხოლოდ უკიდურეს შემთხვევებში დაშვებული?

პასუხი: თუ ზედმეტი მუშაობა რეგულიარულად წარმოებს, ამით ყოველგვარი მნიშვნელობა ეკარგება განსაზღვრულ სამუშაო დღეს (8 და 6 საათის) და ნამდვილად ის განუსაზღვრელ დროთ იქცევა.

კითხვა: კი მაგრამ ამ ზედმეტ მუშაობისათვის მუშები ხომ სათანადო ჯილდოს იღებენ და ზედ მეტი მუშაობის შემოღება მას სარგებლობას მოუტანს?

პასუხი: ეს სარგებლობა გამოიხატება ორიოდე კაპიკში, ზიანი კი მომუშავის ორგანიზმისათვის დიდი იქნება. მეორე მხრივ უნდა მივიღოთ მხედველობაში, რომ ასეთ უმუშევრობის დროს, ერთმა რომ ორმაგი ჯამაგირი მიიღოს და მეორე კი უმუშევარი იყოს, სამართლიანობა არ იქნება. თუ სადმე საჭიროა მუდმივ ზედმეტი მუშაობა, მაშასადამე საჭირო ყოფილა მომუშავეთა რიცხვის გადიდება. ამიტომ ზედმეტი სამუშაოს წარმოება, როგორც საერთო წესი, აკრძალულია.

კითხვა: უქმე დღეებში მუშაობაც, ხომ ზედმეტ სამუშაოთ ითვლება?

პასუხი: ყველა უქმე დღეებში მუშაობა, ითვლება ზედმეტ სამუშაოდ.

კითხვა: შეიძლება ასეთი შემთხვევა იყოს: მუშა მუშაობს კვირა დღეს, (რომელიც საერთოდ მიღებულია დასასვენებელ დღეთ). ამ დღის მაგივრათ კი დასვენება ეძლევა ორშაბათს ან სხვა რომელიმე დღეს, ჩაითვლება თუ არა ზემომოყვანილ შემთხვევაში კვირა დღის მუშაობა ზედმეტ სამუშაოად და უფლება აქვს თუ არა მომუშავეს მოითხოვოს სათანადო ჯილდო?

პასუხი: საერთოდ შემოღებულია კვირაში ერთი დღის დასვენება, კვირა იქნება ეს თუ სხვა დღე სულ ერთია. საჭიროა მხოლოდ ეს დღე იყოს საერთო ყველა მუშა-მოსამსახურეთათვის გამოსაკლისი დასაშვებია.

მაგალითად თეატრის მოსამსახურეებისათვის, რომელნიც კვირის მაგივრათ იღებენ ორშაბათს დასასვენებლათ; კვირას მუშაობა მათ ჩაეთვლებათ ჩვეულებრივად და არა ზედმეტ სამუშაოთ.

ს. ბ.

(შემდეგი იქნება)

ზედმეტი სამუშაოს შესახებ.

(კითხვა-პასუხი)

კითხვა: მე მივიღე ერთი თვის შვებულება გასულ 1921 წელს, პირველ სექტემბერს. წრეულს (1922 წ.) მინდა კიდევ წავიდე. ადმინისტრაცია შვებულების დროის გამოსაანგარიშებლათ სათვალავს იწყებს ამ წლის პირველ იანვრიდან, სწორია ეს თუ არა?

პასუხი: თქვენი ერთი თვის შვებულების მისაღებათ, უნდა აღებული იქნას უკანასკნელი შვებულების გათავების დრო ესე იგი პირველი ოქტომბერი და არა პირველი იანვარი. ოერთმეტი თვე გიხდებათ ამა წლის პირველ სექტემბერს და უფლებაც გაქვთ მიიღოთ თვის შვებულება

თქვენ შეგიძლიათ დაგვიანებით წახვიდეთ, მაგრამ მომავალ წლისათვის შვებულების მიღების დროს უნდა იანგარიშოთ ამა წლის სექტემბრიდან.

ხ. ბ.

ვაგონების დაცლა-დატვირთვის არტელი

თბილისის სადგურზე არსებობს „ოკას“ უწყების ვაგონების დამცლელ-დამტვირთველ მუშათა არტელი. არტელში სულ შედის 35 მუშა. მუშები ძალიან ძნიმე მდგომარეობაში ვართ, ვინაიდან აგერ 2 თვეა ჯამაგირი არ მოგვეცა. ისედაც არა გვაქვს დიდი ჯამაგირი და მისი თავის დროზე მიუღებლობა ძალზე გვაწუხებს. უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენზე არაა გავრცელებული პროფკავშირის ტარიფი, არ გვეძლევა არც არავითარი სპეც. ტანისამოსი. ჩვენ ვიცით, რომ კანონით ჩვენზე უნდა ვრცელდებოდეს პროფკავშირის ტარიფი. სასურველია ვინაც ჯერ არ მიაქცევდეს ამ გარემოებას ყურადღებას და ამ მხრივ ჩვენს უფლებას აღადგენდეს.

ამას წინათ სადგურში მუშაობის დროს დასახიჩრდა ერთი მუშა. მას არავითარი დახმარება არსაიდან არ მიუღია. მუშა გაჭირვებულ მდგომარეობაშია. ნუ თუ ყურადღება არ უნდა მიექცეს ყოველივე ამას.

პროლეტარი.

ტფილისის პსიხიატრული საავადმყოფო

ეს საავადმყოფო ტეხნიკურ სანიტარული მხრივ ერთობ მოუწყობელია. სამზარეულოში ქვაბებს სახურავი არა აქვთ. ადუღებულის ოხშივარი ამ სიცხეებში იქ მუშაობას შეუძლებელს ხდის. მეორე მხრივ შესაძლებელია, თავსახურის უქონლობის გამო ქვაბში მწერებიც მოყვნენ, საკვირველია, რისთვის არ აქცევენ იქ მომუშავე აქმეები ყოველივე ამას ყურადღებას.

ამ საავადმყოფოში მრეცხავ ქალებსაც მძიმე პირობებში უხდება მუშაობა. მათ არა აქვთ არც წინსაფარი, არც ხალათი. არ აძლევენ აგრეთვე ფეხქვეშ დასადებელს. მუშაობენ ცემენტზე. ასეა ზამთარ-ზაფხულს კურიოზათ უნდა ჩაითვალოს ის გარემოებაც, რომ მოსამსახურეები როგორც სამზარეულოში, ისე სამრეცხაოში მოკლებულნი არიან საპონს, პირსახოცს. ეს ასეა იქ, სადაც ექიმებია და ამის მავხებლობის შეგნებაა. რალა უნდა იყვეს იქ, სადაც სანიტარიაზე წარმოდგენაც კი არა აქვთ. ამაზე ზრუნვა ადგილკომის საქმეა.

კ. ხ.

ბაერსისანაგულ საბარეო ვაგზლების საკუთრების საბუთები.

ეს საწყობი არსებობს ტფილისის სადგურზე. საწყობში მუშაობს 16 მუშა. ეს მუშები კულტურულ ცხოვრებას ძალიან ჩამორჩენილი არიან. ამიტომაც ზოგიერთ შემთხვევაში ვერ იცავენ სათანადოთ თავიანთ ინტერესებს. ეს ითქმის ხანძეტურ ბრიგადის კახოსეთის დაცვის საფეოდ. იქ ბრიგადის კენინეების მეთაურულება ძალიან მოიუსტებს. ადგილკომი სრულ უმოქმედობას იჩენს. ის ასეთ საქმეებს არავითარ ყურადღებას არ აქცევს. თითქოს მისი საქმე არ იყვეს ამაებზე ზრუნვა. ამას ზუსათ დაათვალიერა საწყობი ბრიგადის ინსპექტორმა. შეინიშნა მთელი რიგი დეფექტები და წინადადება მისცა დროთ გაესწორებია შენიშნული დეფექტები. ვნახოთ რა შედეგი მოყვება ამ წინადადებას.

დამსწრე.

საანგარიშო წიგნაკები

წარმოებებსა და დაწესებულებებში საანგარიშო წიგნაკების შემოღებას მუშა-მოსამსახურეებისათვის უდიდესი აზრი შენიშვნელობა აქვს. ნამეტურ საჭიროა ასეთი წიგნაკების შემოღება საკონფლიქტო საქმეების სათანადო დონეზე დასაყენებლათ. ასეთ წიგნაკების შემდეგ მრავალ გაუგებრობას ადგილი არ ექნება და მრავალი საკონფლიქტო საქმე თავსაც არ იჩენს, ისე მოიპობა.

არსებობს კანონი, რომლითაც სავალდებულოა ასეთი წიგნაკების შეძენა წარმოება-დაწესებულებებისათვის. მაგრამ როგორც სჩანს, ეს კანონი ცხოვრებაში არავის არ მიუმჩნევია სავალდებულოთ. მთელი რიგი წარმოება-დაწესებულებები ამ კანონს სრულებით არ ანხორციელებენ. თამამათ შეიძლება ითქვას, რომ საანგარიშო წიგნაკები წარმოება-დაწესებულებების 2 პროც. კი არაა შემოღებული. ჩვენი გაზეთის წარსულ ნომრებში მთელ რიგ წარმოებებიდან იყო კორესპონდენციები, სადაც საჩივარს აცხადებენ ამბ. მუშები ასეთი წიგნაკის უქონლობის გამო.

ვფიქრობთ, ამ გარემოებას ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიექცეს. ამ კამნის შესრულება ყველას სასტიკათ უნდა მოეთხოვოს. უმაღლეს ორგანოებს მართებთ სათანადო გაფრთხილება მისცენ წარმოება დაწესებულებებს.

კ—ხი.

ბაერსისანაგულ საბარეო ვაგზლების საკუთრების საბუთები.

(ხაუბარი ხასურსათო სახალხო კომისრის მოადგილე ამხ. ამირაგოვთან).

— საქართველოში კულტურული მეგზაურობის გასაერკელებლად, ხასურსათო სახალხო კომისარიატმა დასდო ხელშეკრულება ორ კოოპერატიულ საბაღოსნო ორგანიზაციებთან „ლიახვი“ და „ქართლი“—რუსეთში უმაღლეს ხარისხის საექსპორტო ხილების (მსხალის, ვაშლის, ბანანის ხილის და სხვ.) გასაზიდად. ამ ოპერაციებისათვის მოსამზადებლად „ლიახვს“ და „ქართლს“ მიეცა ხასურსათო კომისარიატისაგან ბნიშვნელოვანი თანხა ავანსის სახით.

განხორციელია ხილების ექსპორტი რუსეთში მოხდეს 30 ფუთის რაოდენობით. გაგზავნა დაიწყება ოქტომბრის პირველ რიცხვებში. ამიერ-კავკასიის რკინის გზასთან სწარმოებს მოლაპარაკება, ხილების გადასაზიდ საცეებელ ვაგონების დასაბზადებლად. წასულ წელში მოსკოვში და პეტროგრადში ხილების საცეებელ ვაგონებით გაგზავნის ცდა ნაყოფიერი გამოდგა, ხილები უფსებლად მივიდა.

— ხასურსათო სახალხო კომისარიატში მოდის ცნობები, რომ „შერსტ“-ის საზოგადოებამ, რომელთანაც ამბ. ერემმაიშვილმა დასდო ხელშეკრულება მოსკოვში, გადასცა ხასურსათო კომისარიატის განკარგულებაში 150 მილიარდი მანეთის (საბჭოთა ფულის ნიშნებით) ავანსი, მატყლის და სხვა და სხვა მანუფაქტურის დამზადების ანგარიშზე. მანუფაქტურის ნაწილი უკვე გამოგზავნილია თბილისში. გამოგზავნილი საქონელი უმეტესად შეადგენს ეგრედ წოდებულ „ხალხურს“ და მატყლის ნაწარმოებს—ბუმაზეია, ფლანელი. და სხვ. ამ მანუფაქტურის უმეტესი ნაწილი გაიყიდება ხასურსათო კომისარიატის მაღაზიაში (სასახლის ქუჩაზე), ხოლო დანარჩენი დაურიგდება მეცხვარეებს მატყლის ანგარიშზე.

— მიმდინარე წლის აბრეშუმის პარკის ოპერაციები უკვე დამთავრებულია. შეძენილია სულ 25 ათასი ფუთი, რაც შარშანდელ მოგროვებულ პარკის რაოდენობას აღემატება თითქმის ორჯერ. სწარმოებს მოლაპარაკება საბჭოთა რუსეთის საფეიქრო მრეწველობის მთავარ სამმართველოსთან და აგრეთვე უცხოეთის ფირმებთან აბრეშუმის პარკის გასანაღდებლად. აბრეშუმის პარკის ერთი ნაწილი ამოხვეული იქნება ძაფებად რუსეთის მრეწველობისათვის, ხოლო მეორე ნაწილი გაიგზავნება გამხმარი პარკის სახით უცხოეთის ბაზარზე—გასანაღდებლად. წელს პარკის ფასები აწეულია და მოთხოვნილებაც მეტია.

— ხასურსათო სახალხო კომისარიატის ბათომის კანტორამ (თათრის ქ. № 2) განაგიფარა ფართო ოპერაციები, ყიდულობს პროდუქტებს და ფართო მოთხოვნილების საგნებს, აგრეთვე ღებულობს კომისიით საქონელს მეზობელ საბჭოთა რესპუბლიკებში გასანაღდებლად. კანტორა ღებულობს დაკვეთებს რუსეთის და აზერბეიჯანის ორგანიზაციებიდან, საქონელის შესყიდვის და დანიშნულებისამებრ გაგზავნის საქმეში.

— თევზის სამრეწველოების მდგომარეობის შესახებ, რომელიც იჯარით არის გაცემული აზერბეიჯანში, ამბ. ამირაგოვმა გადმოგვცა შემდეგი:

სპარსეთის ხაპირის გარდა, ყველგან სწარმოებს გაძლიერებული ტემპით თევზების ჭერა და ხიზილალის დამზადება. ზუბოვის სამრეწველოში შეუდგენენ უმთავრესად ღლავის და წითელი თევზის ჭერას. სექტემბრის დასაწყისში დაიწყება ჭერა ნურიხის მთავარ სამრეწველოში. თევზის მთავარი კანტორა ბაკოში, სამრეწველოების ხელმძღვანელობის გარდა, აწარმოებს აგრეთვე კომერციულ ოპერაციებს: სცვლის საქართველოს პროდუქტებს უმთავრესად ბრინჯზე და ღებულობს საქართველოს სხვადასხვა ორგანიზაციებიდან დავალებებს.

— საქართველოს სატყეო კომიტეტს, რომელიც აწარმოებს ხე-ტყის მასალების დასამზადებლად მსვილ ოპერაციებს, ესაჭიროება საბრუნავი საშუალება.

სატყეო კომიტეტისა და სასურსათო სახალხო კომისარიატის მოლაპარაკების შედეგად მოჰყვა ის, რომ უკანასკნელმა მისცა სატყეო კომიტეტს სხვა და სხვა ფართო მოთხოვნილების საქონელი 2,500 მილიონი მანეთის ღირებულებით. სატყეო კომიტეტმა ამ ავანსის დასაფარავად მისცა სასურსათო სახალხო კომისარიატს საეკსპორტო ხე-ტყე ჰურზე და შაქარზე გადასაცვლელად.

ამ დღეებში სასურსათო სახალხო კომისარიატის წარმომადგენელნი გაემგზავრა ფოთში ხე-ტყის მასალების მისაღებად.

— სასურსათო კომისარიატმა გაანაწილა დასაბზადებელი ოპერაციები ცეკავშირის აპარატის საშუალებით—მხოლოდ მტკიცე ხელშეკრულების საფუძველზე.

ცეკავშირს მიეცა ავანსი საქონელით და ფულით, დაფნის ფოთოლის, ლობიოს და კონსერვების დასამზადებლად.

— სასურსათო სახალხო კომისარიატი შეუდგა შინაურ ბაზარზე მუშაობას თავისი აპარატის საშუალებით ჯერ ჯერობით სწარმოებს ჰურის და ფურაჟის დამზადება სილნაღის მაზრაში.

ამ დღეებში სამეგრელოში გაემგზავრება სასურსათო სახალხო კომისარიატის რწმუნებული რუსეთისათვის თხილის დასამზადებლად.

— სასურსათო კომისარიატის საკომერციო განყოფილებამ შეისყიდა მანუფაქტურის ფეხსაცმელების, ბრინჯის და ლობიოს დიდი პარტია.

— მიღებულია ცნობები, რომ მოსკოვში გგზავნილი საქონელის მარშრუტი უკვე მისულა როსტოვში. ახალი მარშრუტის მოსამზადებლად აგროვებენ პერიფერიებიდან საქონელს და პროდუქტებს,

დ. ზ.

სამხრეთველოს ეკონომიური ცხოვრება

ფოთის ნავთსადგურის გაღრმავება. საზღვაო ტრანსპორტის სამმართველომ დაიწყო მუშაობა ფოთის ნავთსადგურის გაღრმავებისათვის. მუშაობა სწარმოებს მიწის სათხრელი „ვასილი შუმსკისა“ და ორი შლანდის საშუალებით. გაღრმავების პროგრამის თანახმად სამი თვის განმავლობაში ნავთასადგურში შესასვლელი იქნება გათხრილი 32 ფუტის სიღრმემდე, რაც საშუალებას მისცემს დიდ ოკეანეს გემებს ნავთსადგურში თავისუფლად შემოსვლისას.

დაწყებულ მუშაობას დიდი მნიშვნელობა აქვს საქართველოს ეკონომიური ცხოვრებისათვის, ვინაიდან ნავთსადგურში ოკეანეს გემების მიღება გააცხოველებს და გაადიდებს შავი ქვის გატანას.

თბილისის საბაჟო და მისი მნიშვნელობა.

თბილისის საბაჟო დაარსებულია წარსული საუკუნის ორმოცდაათ წლებში და თავისი ადგილ მდებარეობით ითვლება, როგორც საქართველოსათვის, ისე მთელი ამიერ-კავკასიისა და მის მეზობელ სახელმწიფოებისათვის, ერთ უმნიშვნელოვანეს საბაჟოდ.

ადგილობრივ მნიშვნელობის გარდა, თბილისის საბაჟო არის ცენტრალური საბაჟო მთელი ამიერ-კავკასიისა და მის მეზობელ სახელმწიფოებისათვის. მის საშუალებით გაჭენდათ საქონელი ევროპიდან სპარსეთში, ავგანისტანში და შუა აზიაში, აზიიდან კი, სახელდობრ ინდოეთიდან და ჩინეთიდან ევროპაში. ამ უდიდეს მნიშვნელობის გამო, რომელიც თბილისის საბაჟოს ჰქონდა, ის ეპეციალურად მოწყობილი იყო.

საბაჟო გაშენებულია, როგორც სამგზავრო, ისე საბარგო სადგურის მახლობლად, შეერთებული სპეციალური ხაზით მთავარ რკინის გზის შტოსთან, რა საშუალებითაც დატვირთული ვაგონები იგზავნება პირდაპირ საბაჟოს საწყობში და იქ სწარმოებს განტვირთვა.

აქვე ტეხნიკის უკანასკნელი სიტყვით მოწყობილია სპეციალური საწყობები, სხვა და სხვა განყოფილებით გასინჯულ და გაუსინჯავ საქონელისათვი, უკანასკნელის დასაწყობავად, საფოსტო ამანათებისათვის, სპეციალური შენობა ჩაისათვის და განსაკუთრებული საწყობი მაგარი სამელებისათვის, საბაჟოს მდებარეობის გარდა, საბაჟოს ეზოში, მთავარ შენობის გარდა, სადაც მოთავსებულია კანტორა და მმართველის ბინა, გაშენებულია აგრეთვე საცხოვრებელი სახლები ყველა თანამშრომელთათვის, რომ მათ ყოველთვის შეეძლოთ საბაჟოს საწყობისათვის თვალყურის დევნება და ყველა ეს შენობები ელექტრონისაგან თითქმის უზრუნველყოფილია. უნდა ითქვას აგრეთვე, რომ ხსენებულ საწყობის გაშენება-მოწყობისათვის თავის დროზე დაიხარჯა დიდი თანხა.

1921 წ. თებერვალში საქართველოდან მენშევიკური მთავრობის გაქცევის წინ საქონელი, რომელიც საბაჟოს საწყობებში ინახებოდა, გაგზავნილ იქნა ყუთაისში, ოის გამოც საწყობები ცარიელი აღმოჩნდა. ვინაიდან საბაჟოს უწყება არ მოელოდა ახლო ხანებში საზღვარ გარეთიდან საქონელის მიღებას და ამ დროს აღნიშნული საწყობები მას არ ესაჭიროებოდა, მან დროებით გადასცა ისინი საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისარიატს, სასურსათო საწყობს № 2 და კავკასიის ცალკე ლაშქრის საინჟინერო სამმართველოს, რომელთაც ასეთები ძლიერ ესაჭიროებოდათ. მათვე გადაეცა საამხანაგო განყოფილება და პაკგაუზის კანტორა. ეს უწყებები მოვალე იყვნენ დაებრუნებინათ აღნიშნული საწყობები საბაჟოსათვის მოთხოვნილებისთანავე. გავიდა დრო, ცხოვრება ჩადგა კალაპოტში, დაიწყო ბათუმიდან საქონელის მასიური დენა, რომელის ნაწილის გადმოგზავნა, განსაკუთრებით ისეთის, რომელიც თბილისში და მის რაიონებში იგზავნებოდა, ვაგონებს და სხვა და სხვა ფირმებს სურდათ ძველი, თბილისის საბაჟოს საშუალებით, საბაჟოს წესების დაცვით. მაგრამ ეს შეუძლებელი შეიქნა, ვინაიდან არც ერთმა ზემოდ დასახელებულმა უწყებამ არ შეასრულა თავისი ვალდებულება და, მიუხედავად დიდი თხოვნისა, როგორც საბაჟოს უწყების, ისე ფინანსთა კომისარიატის მიერ, რომელთაც ექვემდებარებიან საბაჟოები, არც ერთი საწყობი არ იქნა დაბრუნებული.

ომის გამო, რომ საბაჟოს ტფილისში აღარ გააჩნდა არც ერთი საწყობი, საქონელის ტრანზიტით გადმოგზავნა თბილისში საბაჟოს წესების დაცვით, რისთვისაც ასე ცდილობენ ვაჭრები და ფირმები, ფერხდებოდა და ამიტომ ყველა საქონელი, რომელიც მოდის უცხოეთიდან ბათომში დღემდე ისინჯება და იბეგრება ადგილობრივ ბათომის საბაჟოში; მაგრამ რადგანაც ამ უკანასკნელს არ გააჩნია საკმაოდ თავისი საწყობები, ის იძულებულია მოათავსოს საქონელი კერძო და რკინის გზის საწყობებში, რაზედაც საწყობის გადასახადს საქონელის პატრონები იხდიან ოქროს კურსით. მაგრამ საქმე იმაშია, გადასახადი ამ საწყობებში საქონელის მოსათავსებლად გაცილებით უფრო მეტია, ვინემ საბაჟოში, რის შედეგიც არის ის, რომ კერძო საწყობებში მოთავსებული საქონელი ვაჭარს უფრო ძვირი უჯღება, ვინემ საბაჟოს საწყობებში მოთავსეკული. შემდეგ, ვინაიდან ბათომში თავს იყრის აფარება საქონელი, ბათომის საბაჟო ვერ ასწრებს ერთსა და იმავე დროს გასინჯოს და გამოუშვას საქონელი, რის გამოც საბაჟოს წესის შესრულება საქონელზე სწარმოებს მორიგებით და საქონელის პატრონები მთელი კვირაობით რჩებიან ბათომში და ელოდებიან თავიანთ რიგს.

ამას უნდა მიემატოს ის ხარჯები, რომელიც სჭირდება საქონელის გემიდან გადაზიდვისათვის მუშების დაქირავებას, ადგილობრივ გასინჯვას საბაჟოს წესის შესასრულებლად, მათ სადგურზე მიტანას და ვაგონების დატვირთვას და აფარება სხვა სამუშაოებს, ხოლო ამ ხარჯების თავიდან აცდენა თავისუფლად შეეძლო ვაჭარს, თუ მას შეძლება ექნებოდა თავისი საქონელი, რომელიც თბილიში იგზავნება, გადაეზიდა პირდაპირ თბილისის საბაჟოში, საბაჟოს წესების შესასრულებლად. მაგრამ მას ეს საშუალება არა აქვს, ვინაიდან თბილისის საბაჟოს საწყობები არ მოეპოება და იძულებულია გაიღოს ლეგალური და არალეგალურები ხარჯები, რომელიც ემატება საქონელის ღირებულებას და ბოლოს და ბოლოს კისერზე აწვება მომხმარებელს რომელთა უმრავლესობას ჩვენი მუშა მოსამსახურენი წარმოადგენენ.

ამ ჟამად, როცა გაჩაღებულია ჩვენი საგარეო ურთიერთობა ევროპასთან, ამერიკასთან და აზიასთან, თბილისის საბაჟოს უდიდესი მნიშვნელობა ეძლევა, როგორც მთელი ამიერ-კავკასიის და მეზობელ რესპუბლიკების საწყობის ცენტრს.

მიღწეული მხედველობაში ყველა ზემოდ აღნიშნული გარემოება, საქართველოს სახალხო კომისართა საბჭომ თავის 16 მაისის სხდომაზე დაადგინა გადაეცეს ფინანსთა სახალხო კომისარიატს თბილისის საბაჟოს ყველა შენობები და წინადადება მიეცეს სასურსათო საწყობს, ამიერ-კავკასიის ცალკე ლაშქრის საინჟინერო სამმართველოს და საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისარიატს დაცალონ ისინი ერთი თვის განმავლობაში და ჩააბარონ აღნიშნულ საბაჟოს.

ეს ვადა უკვე გავიდა, ხოლო არც ერთ აღნიშნულ დაწესებულებას არ გადაუცია საწყობი და არც დაუწყია მათი დაცლა. დრო კი გადის.

საწყობების უქონლობით ფერხდება ხელშეკრულებების დადება და ხანინა ყოველთვიურად კარგავს მრავალ ასეულ მილიონებს.

საჭიროა ბოლო მოეღოს ასეთ დაუშვებელ მოპყრობას რესპუბლიკის საარსებო ინტერესებისადმი.

სერ. კეკელიძე

თბილისის ბირჟა.

თბილისი, 7 აგვისტო. (კავროსტა) ოფიციალური ბიულეტენი თბილისის სავალიუტო საქონლის ბირჟისა 5 აგვისტოსი: ოქროს 10 მან.—950.000 თათრული ლირა—140.000 გირ. სტერ. —950.000. დოლარი—210.000

ბაქოს ბირჟა.

ბაქო, 1 აგვისტო (კავროსტა). ბაქოს ბირჟის ოფიციალური ბიულეტენი:

	30 ივლ.	31 ივლ.
დოლარი—5.100.000		5.100.000
გ. სტ.—23.600.000		23.600.000
ფრანკი ფრ.—460.000		460.000
ლირა იტ.—250.000		250.000
ლირა თათ. ქაღ.	3.475.000	3.475.000
გერმ. მარკა	11,200	11.200
რუსეთ. ვალდ.	97	97
„ „ 1922 წ. (შემც. 100 000 მდ.)	97	97
„ „ ზევით	97	97
ვალდ. 10 მილ.	97	97
შემც. ვალდ. 5000 10000	96	96
ქართული	2,200,000	2,200,000
500 მ რომან. პაჩ.	800,000	800,000
1,000 კერ.	300,000	
10 მან ოქრ.	24,000,000	24,000,000
ლ. თათრ. ოქრ.	19,200,000	19,200,000
ნატ. ოქ. 56 სინჯ.	5,000,000	5,000000
თუმანი	3,600,000	3,600,000
1 მან. ვერც.	1,300,000	1,300,000
დახურდ.	650,000	550,000

განწყობილება მოდნენებულია.

ბათუმის ბირჟა.

ბათუმი 5 აგვისტო (კავროსტა) უცხო ვალიუტის

კურსი:	2 აგვ.	4 აგვ.
	ათასი მანეთი.	
გირ სტერ.	950	920
ფრანკი ფრ.	18	17
ლირა იტ.	9	9
ლირა თათ. ქაღ.	140	134
დოლარი	210	205
ოქროს 10 მ.	935	910
თათრული ლირა ოქ.	800	780

თავრიზის ბირჟა.

თავრიზი. 5 ივლ. ვალიუტის კურსი კრონებით: ოქროს 10 მ.—60, 60. თათრული ლირა ოქროს—53, 50.

საქონლის ბაზარი 20 ივლისს: საბზა ფუთი 14—15 კრ. კურაგი—10—12. მინდალი—45—46. შაქარი 3 ფუთი 2,40. შაქარი 5 ფ. რუს. 104—50. ფხვნილი ხამანდანი 83—60. რუსული 15—25.

მატყლის ფასი ინგლისში.

ლონდონი. ივლისის სერია კოლონიალურ მატყლით ვაჭრობისა დამთავრდა 29 ივლისს. გაიყიდა 144.000 კიპამდე. ფასები საუკეთესო მერინოსოვისა მტკიცე იყო, გაურეცხავის და ასვრილის ფასი დაიკლო 7 ნახევრ. 10 პროც. უკანასკნელად ინგლისის ბირ.: საუკეთესო მერინოვის 4 ერთი მესამედი შილ. საუკეთესო ავსტრალიისა 3 ნახ. კარგი ავსტრალიის 2 1/4. საუკეთესო ახალი ზელანდიისა 3 შ. 4 ნახ. 3. ავსტრალიის ნარევი 1 ორი მესამედი შ.

მოსავლიანობა

(ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოს ცნობები.

თბილისის მაზრა. 15 ივლისს მიღებული ცნობებით მოსავალი შემცირებულია, რაც უმთავრესად აიხსნება განუწყვეტელი წვიმებით, მოსავლის მდგომარეობა ფასდება ამ გვარად: სიმინდი—4,1 საზამთრო ხორბალი—3,2, საზაფხულო—2,3, ქერი საზამთრო—3 და საზაფხულო—2,1, ჭვავი—2,3 და 3,0, ფეტვი—4, ქართოფილი—2,4, ლობიო—2,5. საგრძნობლად დაქვეითებულია ქართოფილის და ლობიოს მდგომარეობას. საზამთრო ხორბალი და ქერი უცვლელად დარჩა, დაეცა ბალები საზაფხულო ნათესებზე,—ხოლო სიმინდის მოსავალი საგრძნობლად გამოკეთდა.

ახალქალაქის მაზრა. ზაფხულის პირველი ორი თვის განმავლობაში მაზრის მრავალ სოფლებში ადგილი ჰქონდა სეტყვას, რამაც საგრძნობლად დაზიანა ნათესები. სამაზრო სტატისტიკური ბიუროს ცნობით სეტყვას ადგილი ჰქონდა.

დილისის, ვაჩიანის, ალასტანის და განსაკუთრებით ოკამის თემში—სულ რვა სოფლებში. საერთო სათესი მოედანი დაცარალებულ რაიონში უდრის 18.60 დესიატინას, ამათგან საესებით განადგურებულია—577 დეს., დიდი ზიანი მოსვლია სოფელ გუმურდოს ნათესებს (დაახლოვებით 500 დესიატინ.) ძლიერ დაზარალებულია 199 და ცოტათი 44 ნახ. დესიატინა.

ცნობები საზაფხულო ნათესებზე (ხორბალზე და ქერზე) და ქართოფილზე მიღებულია შემხვეგი თემებიდან და სოფლებიდან: სათხა (თემი), განზა (თემი), ხიზა ბავრა (თემი) კულიკამი, ბარალეთი, გორელოვკა, ოკამი (თემი) ბოგდანოვკა, ხულგუმა. ამ თემებში და სოფლებში მოსავლის საშუალო ბალი უდრის საზაფხულო ხორბალზე—3,1, საზაფხულო ქერზე—3,1, ქართოფილზე—3,5, თივაზე—1,5, ჭვავზე—2,3. ალაგ-ალაგ, მაგალითად მარელოვკაში, ძლიერი ქარის და მოყინვის გამო კულტურების მდგომარეობა — გაუარესდა აქა-იქ ნათესები დაზიანებულია მინდვრის თაგვების და ბაყაყების მიერ.

ახალციხის მაზრაში. სიმინდის და ქართოფილის მოსავალს კარგი პირი უჩანს. დანარჩენების მოსავალი საშუალოზე მეტია. საშუალო მოსავალი დესიატინიდან დაახლოვებით უდრის 50 ფუთს (30-დან—60)

წალვერის ტყე

(ხაუბარი ტყის გამგე ამხ. სალარიძესთან)

რომ ნათლად წარმოვიდგინოთ წალვერის ადმინისტრატიულად—დამოუკიდებელ ტყის გამგეობის მოღვაწეობა, რომელიც ამავე დროს ბორჯომის სახალხო მამულის სამმართველოს ექვემდებარება, საჭიროა მიუთითოთ სატყეო მეურნეობისათვის ნორმალურ პირობებში წარმოებულ ომის წინა პერიოდის მუშაობაზე.

სწორ, მიზანშეწონილ ექსპლოატაციის დროს ტყის გაჭრა შესაძლებელია ახალის მოშენების თანაბრად, ასე ვთქვათ, ძირითადი კაპიტალის ხელშეუხებლად. ამიტომ ომის წინად სატყეო საქმის მცოდნეთაგან შემუშავებულ იქნა „საშუალო რიცხვი“, რომლის ზევით ტყის გაჭრა აკრძალული იყო. წალვერის ტყისათვის ეს „საშუალო რიცხვი“ გამოიხატებოდა შემდეგ ნაირად:

ნაძვნარი: 5.000 ძ ხე ან 290.000 კუბ. ფუტი.

ჩვეულებრივი ტყე: 1.200 ძ. ხე ან 100.000 კუბ. ფუტი.

სულ 6.200 ძ. ხე ან 390.000 კუბ. ფუტი.

ნაძვის და ფიჭვის ტყე უმთავრესად როგორც საალმშენებლო, ჩვეულებრივი შეშისათვის რეფოლიუციის შემდეგ გარდამავალ ხანაში, როდესაც ადგილობრივი ძალაუფლება ინტერეოდა, გლეხებმა დაიწყეს ტყის მეტაცებლური გაჭრა. ძვირფასი ნაძვის ტყე იეუპოდა. „საშუალო რიცხვი 1920 წლ. შემცირებულ იქნა 33 პროცენტით. ფ ქიურად გაჭრილა ტყის ორი მესამედი ყოფილ თვითნებითი. საქართველოში საბჭოთა ხელის უფლების შემოღების შემდეგ, რომ რამენაირად შეგვჩერებია ტყის განადგურება „საშუალო რიცხვი“ შეამცირეთ 50 პროცენტით, თვითნებური გაჭრა შემცირებულ იქნა ფაქტიურის ორი მესამედიდან ნახევრამდე. 1922 წლის იანვრიდან ტყის მეურნეობის აღდგენას ენერგიულად მოვკიდეთ ხელი. რადიკალური შედეგის მისაღწევად მოზარდი ტყის გაჭრა სრულიად მოსპობილ იქნა. გამოჭრილნდათ ნხოლოდ გამხმარი, ქარის დამტვრეული, ჭერქ შ ქმული და სხვა ეგვარად დაზიანებული ტყე, რომლის მოშორება ძლიერ მნიშვნელოვანი ზ ამა ტყის ხარისხის გასაუმჯობ ებ ებლად. 1922 წ. პირველ ნახევარში დამზადებულ იქნა „ჩვეულებრივ ტყისგან“ 400 კუბ. სა ქ მეტი შეშა და 3.200 ც. თორმეტ ადლიანი კუნძი, სადანაც 2.000 ტელეგრაფისა და სხ. ბოძებისათვის 3—5 ვერშ. ზევით გადანჭარში და 1 200 ც. დიამეტრით ზევით 5-დან—10 ვერშ. ტყის მტაცებლობა შემცირდა 90 პროცენტით გასულ წელთან შედარებით.

ტყის გამგეობის სხვა ნამუშევარი

პროფკავშირებში

საშაბათს, 8 აგვისტოს, საღამოს 6 საათზე პროფკ ვშირების მცირე დარბაზში შესდგება ს. პ. კ. ს. ფრაქციის პლენუმის სხდომა.

ვ ნ ა ვ ა ლ ნ ი ნ ა ნ ა ნ ა